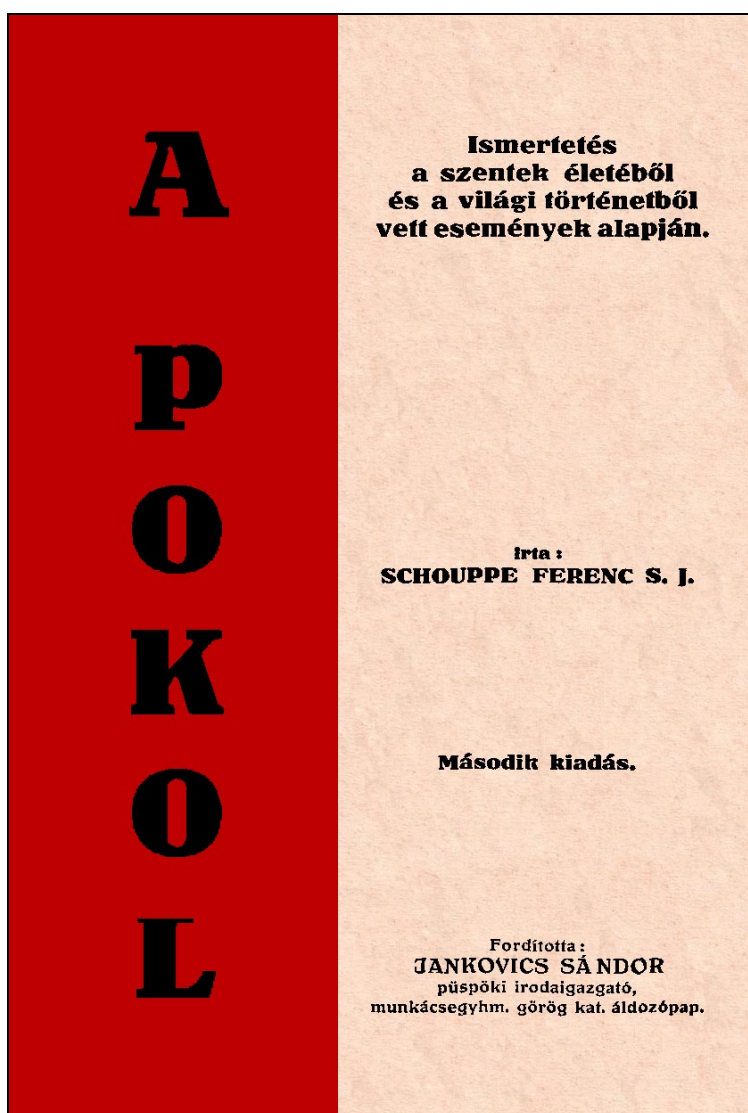

Schouppe Ferenc
A pokol
Ismertetés a szentek életéből és a világi történetből
vett események alapján

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Schouppe Ferenc

A pokol

Ismertetés a szentek életéből és a világi történetből vett események alapján

Fordította: Jankovics Sándor
püspöki irodaigazgató,
munkácsmegyei gör. kat. áldozópap

A munkászegyházmegyei főhatóság 5216/1932. sz. jóváhagyásával

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv második kiadásának elektronikus változata. A könyv 1933-ban jelent meg Rozsnyón, a „Sajó-Vidék” könyvkiadóvállalat kiadásában. A könyv szövegét Keserű Balázs vitte számítógépbe.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Tolle, – lege!	4
I. A pokolban való hitről	5
II. Van pokol	7
III. Az elkárhozottak megjelenései	10
IV. A pokol létezésének tagadása esztelen elbizakodottság	13
V. Az istentelen felébredése a pokolban	15
VI. A pokolról való hitigazság	16
VII. A pokoli büntetések	21
VIII. A pokoltól való üdvös félelem	32
IX. Gondolj a pokolra!	34

Tolle, – lege!

Eolvastam és félttem. Ebben a három szóban foglalhatnám össze azt a leírhatatlan mély hatást, amit ez a munka gyakorolt a lelkekre. De ez a félelem üdvös és hasznos: bánatot ébreszt és jobbulásra int...

Éppen azért: tolle-lege! Vedd és olvasd! – ajánlom szeretettel minden léleknek.

Kovács Gyula,
a „Sajó-Vidék” könyvkiadóvállalat
megbízott lektora

I. A pokolban való hitről

A pokolban való hit vallásunk legfélelmesebb igazsága. Van pokol. Ez éppen oly bizonyos, mint az Úr Isten léte, vagy mint az, hogy nap van az égen. Valóban semmi sem világosabb előttünk, mint a pokol dogmája. Az üdvözítő Krisztus az evangéliumban tizenötször emlékszik meg a pokolról.

Az ész megerősíti a kinyilatkoztatást.

A pokol léte megegyezik az igazságosságra vonatkozó fogalmainkkal, amelyek az emberi szívből ki nem irthatók és el nem távolíthatók. Ez a félelmes igazság már a világ kezdetén ki lett nyilatkoztatva. Az emberiség előtt mindig ismeretes volt s ismeretes most is minden nép előtt, amely nem merült vadsága következtében teljes tudatlanságba.

A poklot sohasem tagadták sem az eretnekek, sem a zsidók, sem a mohamedánok. Sőt a pogányok is megőrizték a pokolban való hitüket, habár a pogány tévelygések meg is rontották elméikben a pokolra vonatkozó egészséges fogalmat.

Napjaink istentelensége azonban egészen az esztelenségig süllyedt s fölülmúlja az összes századok istentelenségét, mert a pokol létezését tagadni merészeli.

Napjainkban könnyen találkozhatunk olyan emberekkel, akik nevetnek a pokol említésekor, akik kételkednek létezésében, avagy nyíltan tagadják azt. Nevetnek. Pedig esztelenség nevetni a nemzetek általános hite fölött! Helytelen dolog tréfát üzni oly dologból, mely az ember örök sorsára vonatkozik. Nem jó nevetni akkor, amikor az örök tűz büntetéséről van szó!

Kételkednek, sőt nyíltan is megtagadják a pokolról szóló dogmát. Pedig hitigazságokhoz nem szólhat hozzá az, akinek ahhoz nincs joga. Nem szabad kételkedni s annál kevésbé tagadó álláspontra helyezkedni a minden időben megdönthetetlen igazság fölött különösen akkor, ha ellene megingathatatlan bizonyítékok fel nem hozhatók.

Kérdezzük, vajon azon emberek, akik tagadják a pokol dogmáját, eléggé járatosak-e a vallástudományban? Vajon – éppen ellenkezőleg – nem teljesen ismeretlen-e előttük az emberi tudományok azon ága, melyet teológiának nevezünk? S végül nem hiányzik-e náluk gyakran a vallás azon elemi ismerete is, amelyet a katekizmus nyújt?

Milyen joggal avatkoznak akkor bele olyan buzgósággal a vallástudomány dolgaiba, amelyek pedig erőiket felülmúlják? Honnan van az az elbizakodott vakság a pokol létének igazságával szemben? Saját érdekük vezeti őket abban, mert fontos reájuk nézve, hogy pokol ne legyen. A szerencsétlenek előre látják, hogy a pokol, ha csakugyan van, lakóhelyükké lesz, miért is inkább óhajtják, hogy ne legyen és igyekeznek maguknak bebeszélni, hogy nincs pokol. Ezen és ehhez hasonló törekvések rendszerint teljes hitetlenséggel vannak összekötve. A valóságban ezen hitetlenség csupán kételkedés, hanem ezt a kételyt a hitetlenek tagadással fejezik ki. Azt mondják egyszerűen, hogy nincs pokol.

S mire alapítják ezen merész tagadást? Minden bizonyítékuk és okoskodásuk ezen szavakkal fejezhető ki: „Én a pokolban nem hiszek.”

„Azok, akik ezen dogmát bizonyítják, semmit sem tudnak róla. A jövő élet megfejthetetlen talány, meg nem állapítható lehetőség.” „Senki sem jött vissza a más világról annak a bizonyítékául, hogy van pokol.”

Ilyenek az istentelenség tanítóinak összes bizonyítékai és ilyen a vallástudományuk. Tekintsük meg csak okoskodásaikat.

1. „Nem hiszek abban.”

– Nem hiszel? S mert te nem hiszel, miért is volna pokol? Ha te nem akarsz hinni a pokolban, akkor az már nem is létezik? Nézzük ezt példában. Ha a gonosztevő tagadná a börtön létezését, ezáltal már megszűnne az létezni és a gonosztevő nem jutna beléje?

2. Azt mondod, hogy „a jövő élet talány, a pokol pedig csupán valami lehetőség.”

Tévedsz. Ez a talány a kinyilatkoztatás által oly világosan van megfejtve, hogy a kételkedésnek helye nincs.

Bizony nincsen itt semmi „lehetséges”, hanem ellenkezőleg, föltétlen bizonyosság. A pokol a hitnek oly valósága, amilyen valóság az ember léte a természetben.

De tegyük fel egy pillanatra, hogy a pokol léte nem bizonyos, hogy az örök büntetés csak kitalálás s azt mondhatnánk: lehetséges, hogy nincs pokol, – ez esetben is kérdem a józanul gondolkozókat, nem volna-e esztelen ember, aki azon az alapon, hogy „lehetséges” kitenné magát az örök tűz büntetésének?

3. A vallástalanok azt mondják, hogy „senki sem tért vissza a másvilágról, aki bizonyította volna, hogy van pokol.” Hogyha tényleg úgyis volna, hogy senki sem tért vissza a másvilágról, azért már nem is létezhet a pokol? Vagy talán az elkárhozottaknak kell minket megtanítani arra, hogy van pokol? Ezen az alapon éppen úgy lehetne kívánni, hogy az életfogytiglan elzárt rabok győzzenek meg minket a börtönök létezéséről.

Hogy tudjuk, miszerint van pokol, nem okvetlenül szükséges, hogy ezt az elkárhozottak állítsák. Nekünk elég az Isten szava, mert az Úr állítja azt, és az Úr óvja attól az emberi nemet.

Te ember, aki azt mondod, hogy senki sem jött elő a sírból, hogy a pokol mellett tanúskodjék, biztos vagy-e ezen állításodban? Bebizonyított történelmi tények állanak állításoddal szemben. Nem beszélek magáról az Üdvözítőről, aki leszállott a poklokra és feltámadt, voltak más halottak is, akik hírt adtak az örök kárhozatról. Azonban akármilyen történelmi bizonyossággal bírnak is az ilyen esetek, nem ezen az alapon szándéksom megvilágítani a pokolról szóló hitigazságot. Tudjuk ezen igazságot magának az Istennek csalhatatlan szavaiból. Az események pedig, amelyeket felhozok, csupán csak az igazság bizonyításául és annak fényesebb megvilágításául szolgálnak.

II. Van pokol

Amint fentebb említettük, a pokolról szóló hitigazság (dogma) Isten csálhatatlan szaván nyugszik. Az Úr Isten végtelen irgalma hitünk erősítése céljából néha megengedi, hogy a pokol létezésének igazsága kézzelfoghatólag is kinyilvánuljon. Ily jelenések gyakrabban történnek, mint gondoljuk, és minthogy megfelelő tanúbizonyságok szólnak mellettük, azért nekünk éppen olyan való eseményeknek kell azokat elismernünk, mint más történeti eseményeket.

Felhozok egy történetet, mely Hieronimoi szent Ferenc szentté avatási pere alkalmából sok hiteles tanúbizonysággal lett megerősítve. Hieronimoi szent Ferenc 1707 évben szokása szerint Nápoly utcáin prédikált. Egyik prédikációban a pokolról és a megátalkodottak rettenetes gyötrelmeiről beszélt. Egy szemérmetlen nő, aki a közelben lakott, bosszankodva a tanítás folytán támadt lelkifurdalása miatt, csúfolódásokkal és lármás hangot adó eszközökkel igyekezett megakadályozni a szent beszédet. Midőn ez a nő megjelent az ablakban, a szent így kiáltott feléje: „Vigyázz leányom, mert ha ellenszegülsz az isteni kegyelemnek, az Úr nyolc napon belül meg fog büntetni”. A szerencsétlen mit sem törődött a figyelmeztetéssel s a gúnyolódást tovább folytatta. A nyolc nap még nem múlt el, amidőn a szent ismét megjelent azon a helyen oktatás végett. A nő lakásának ablakai be voltak zárva. A megrémült hallgatók jelentették a szentnek, hogy Katalin (ez volt a neve) néhány órával ezelőtt váratlanul meghalt. „Meghalt?” – kérdezi a szent, – „akkor hát mondja meg nekünk, mit nyert a pokol feletti gúnyolódásával. Menjünk, kérdezzük meg!” Ezen szavak isteni sugallatból származtak, s az összegyűlt nép csodát remélt. Nagy tömeg kíséretében bement a szent az elhalt nő lakásába, és ott rövid ima után félrevonta a halott arcáról a takarót és felkiáltott: „Mondd meg nekünk Katalin, hol vagy most?” A halott erre felemelte a fejét, szemei vadul forogtak, arca lángolt, arcvonásai iszonyú kétségbeesést fejeztek ki és átható hangon felelte: „A pokolban, én a pokolban vagyok”. Azután visszazuhant koporsójába. Egy tanú, aki a pápai vizsgáló bizottság előtt tett tanúbizonyságot, azt mondta: „Jelen voltam ezen eseménynél, de sohasem tudom leírni a hatást, melyet az reám és társaimra gyakorolt, s nem tudok kifejezést adni azon érzelmeknek, amelyek mindig elfognak, amidőn elmegyek az előtt a ház előtt, s feltekintek az annyira emlékezetes ablakra. Azon lakás láttára még mindig hallom azt a rémes hangot: „A pokolban, én a pokolban vagyok!”

Az egyháztörténelem a VIII. századból a következő esetet említi. Ratbod Frigia királya azt mondta szent Vulfrandnak, hogy nem fél a pokoltól, sőt éppen ott szeretne lenni elődeivel és a hites emberekkel. „Különben – tette hozzá a király – később is mindig felvehetem a keresztséget!”

„Ó, király – felelte a szent – ne vesd meg a kegyelmet, mely feléd árad. Az Úr Isten, aki ma megbocsát a bűnösnek, nem ígéri a megbocsátást holnapra.” A király azonban rá se hederített az intésre s megtérését későbbre halasztotta. Egy év múlva megtudva a király, hogy Frigiába más hithirdető, sz. Villibord jött, elküldte hozzá udvarnokát, azon meghívással, hogy jöjjön udvarába és keresztelje őt meg. A szent azt mondotta a küldöncnek, hogy már késő. „Királyod – mondta – elindulásod után meghalt. Tréfát üzött az örök tűzből, s most valóban oda jutott. Ma éjjel láttam őt a kárhozat örvényében tüzes bilincsekkel megláncolva”.

Még egy tanúja a síron túli életnek:

A történet tanítja, hogy xavéri sz. Ferenc, midőn Japánban tartózkodott, sok csodát tett, amelyek közül egy előkelő családból származó leányka feltámasztása volt a legdicsebb. A leányka még életének hajnalán hunyt el, s atyját, aki őt nagyon szerette, a fájdalom és a bánat majdnem az örületbe kergette. Mint bálványimádó bánatában nem találhatta meg azt a vigaszt, amelyet a vallás nyújt s barátai vigasztalásaikkal még fokozták fájdalmát. A temetés

előtt azt tanácsolták neki a nem rég kereszténnyé lett ismerősei, hogy szomorúságában keressen segítséget azon szent embernél, aki olyan nagy dolgokat cselekedett és bizalommal kérje őt leánya életének visszaadására. A pogány, miután a megtértek meggyőzték őt, hogy semmi sem lehetetlen azon pap előtt, aki Európából jött, dacára minden emberi okoskodásnak (mert a lesújtottak rendszerint könnyen hisznek abban, ami vigasztalást ígér), azonnal elment Ferenc atyához, lábaihoz borult s könnyek között kérte egyetlen leánya életének visszaadására, s hozzátette, hogy azt úgy fogja tekinteni, mintha neki magának adná vissza az életet. Xavéri sz. Ferenc meghatva a pogány hite és fájdalma által, társával Fernandezzel imádkozott s azután visszatérve így szólt a bánatos atyához: „Menj, leányod él.” A pogány, aki azt gondolta, hogy a szent elmegy az ő lakására és ott fogja a keresztények Istenét kérni leánya teste fölött, ezen kijelentését nem vette komolyan és elégedetlenül távozott.

Alig tett azonban néhány lépést, meglátta szolgáját, aki nagy örömmel kiáltotta felé, hogy leánya él. Nemsokára leányát is meglátta, aki atyja elé sietett. Elmondta neki, hogy mindjárt halála után két szörnyűséges alakú ördög ült melléje várva, hogy lelkét a tüzes örvénybe taszíthassák, de két fönséges, de szerény kinézésű férfiú kiragadta őt a gonoszok kezéből és előtte érthetetlen módon visszatérítették az életbe. A japán megértette, kik voltak azok a férfiak, akikről a leányka beszél s azonnal elvezette őt szent Ferenchez, hogy neki ama nagy kegyelméért a köteles hálát lerója. Midőn a leányka meglátta a szentet és társát, felkiáltott: „Íme, az én megmentőim!” Azután mindketten felvették a szent keresztjét.

Az 1611. évben meghalt Istennek egy szolgája a jézustársasági Kolnago Bernát, akit szentnek tartottak. Élettörténetében olvashatjuk, hogy a halálra jó tettekkel és az elmúlásról való folytonos elmélkedéssel készült, mert azt tartotta az önmegszentelés legüdvösebb eszközének. Hogy gyakran jusson eszébe a halál, cellájában egy emberi koponyát tartott, melyet egy állványra helyezett, hogy mindig szem előtt legyen. Egyszer az a gondolat jutott eszébe, hátha ez a koponya oly lélek hagyatéka, aki az Úr Istennek ellenszegült, s aki most Isten haragjának tárgya. Kérte azért a fölséges Bírót, nyilvánítsa azt ki oly módon, hogy ha az a lélek a pokolban van, akkor a koponya rázkódjék meg. Alig fejezte be a szent az imát, a koponya rettenetesen rázkódni kezdett.

Ugyanez a szerzetes, aki rendkívüli égi kegyelemajándékkal bírt, tudomást szerzett néha az isteni igazságosság ítéleteiről is. Egy napon kinyilvánította előtte az Úr egy ifjúnak elkárkozását, aki gonoszul élt s szüleinek sok bánatot okozott. Ezt a szerencsétlen ifjút, aki mindenféle kicsapongásban részt vett, ellensége ölte meg. Anyja rendkívül búsult, és kérte Bernát atyát, mondja meg neki, mily állapotban van fiának a lelke. A szívre ható könyörgés után is hallgatott a pap, nyilvánvaló jelét adva ez által annak, hogy semmi vigasztalót sem mondhat. Egy barátjának azonban megmondta, hogy az az ifjú elkárhozott és hogy ima közben az Úr Isten megmutatta neki az ifjú lelkét utálatos és rémes alakjában.

Portugáliában Evora kollégiumban 1645. augusztus 1-én meghalt egy szent jézustársasági testvér név szerint Pereira Antal. Élettörténete a legkülönösebb azok között, amelyekről ezen társulat évkönyvei beszélnek. 1599-ben, tehát a noviciátusba lépésének 5. esztendejében, halálosan megbetegedett az Azori szigetek egyikén, Szent Mihály szigetén. Nemsokára az utolsó kenet felvétele után úgy látszott, hogy életét befejezte, mert teste oly hideg lett, mint a halotté. Szívverésének alig észrevehető nyoma egyelőre megakadályozta eltemetését. Teste három napig a halálos ágyon maradt. Nemsokára a test feloszlásának jelei is mutatkoztak, amikor a negyedik napon egyszerre csak felnyitotta a szemét, felsóhajtott és beszélni kezdett. Elöljárója, Pingeiro Lajos atya a szent engedelmisségre való hivatkozással megparancsolta neki, hogy mondjon el mindent, ami vele utolsó lehelete után történt. Leközljük a jelentést, melyet akkor saját kezével írt: „Mindenekelőtt már a halálos ágyon megláttam szent Ignác atyát, aki néhány szent atyának kíséretében meglátogatta beteg fiait keresve közöttük olyanokat, akiket az üdvözítőhöz vezethetne. Mikor közel volt hozzám, egy pillanatra azt

hittem, hogy engem is elvisz magával, de sz. Ignác ehelyett megmutatta nekem, mit kell még magamban megjavítani, hogy azt a nagy kegyelmet kiérdemeljem.”

A Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából Pereira testvér lelke akkor egy időre elvált a testtől s az ördögöknek iszonyatos tömege támadt rá. Ugyanakkor azonban őrzőangyala és az égből lejövő páduai szent Antal, a testvér patrónusa és rokona, futásra kényszerítették az ellenséget és magukhoz szólították őt, hogy egy pillanatra csodálja és érezze az örök örömeiket és kínokat. „Bevezettek engem” – mondja ő – „a boldogság helyére, ahol megmutatták nekem a kimondhatatlan dicsőség koronáját, melyet azonban még nem érdemeltem meg. Azután egy mélységes örvény fölé vezettek. Láttam, hogy az elkárhozott lelkek oly szaporán hullanak beléje, mint a kenyérmag hull, mely a folyton forgó malomkő alá öntetett. Olyan látványt nyújtott nekem a pokol örvénye, mintha mérszégető kemence volna, amelyben a láng időről időre lelohad a belevetett nagytömegű anyagoktól, hogy azután még nagyobb és rettenetesebb hevességgel csapjon fel”. Innen a Magasságbeli ítélőszéke elé került Pereira Antal s meghallotta, hogy tisztítótűzre van ítélve. Hangsúlyozza a szent, hogy a világon semmi sem képes fogalmat adni arról, ami ott történik s nincs képessége annak a megközelítő kifejezésére, mily kínokat érez az Isten boldogító birtoklása után vágyódó lélek, ha azt el nem érheti. S valóban, midőn Isten rendelése folytán Pereira lelke ismét egyesült testével, sem a borzasztóan kínozó betegség, – sem a borzasztó önsanyargatások, amelyeknek 46 év tartama alatt magát alávetette, – nem bírták kielégíteni a fájdalmak és vezeklések utáni vágyát. Pedig az orvosok 6 hónapon keresztül mindennap égették és vágták rothadásnak indult testrészeit. „Mindez semmi,” – mondotta – „összehasonlítva azzal, amit nekem a végtelenül igazságos és irgalmas Isten nem csak látnom, hanem éreznem is engedett”. Hogy pedig elbeszélése hitelt érdemel, annak bizonyosságául szolgál egy jövendölés, amelyet Pereira testvér előljárójának mondott a Gondviselésnek a portugál királyság jövendő megtérésére vonatkozó körülményes tervéről, – mely 50 év múlva be is következett.

Minden félelem nélkül hozzátehetjük még, hogy azon csodálatos események legnagyobb és eltagadhatatlan bizonyítéka volt Pereira Antal dicső szentsége, amely mindennap tökéletesedett.

III. Az elkárhozottak megjelenései

Szent Antonius flórenci érsek irataiban előad egy rettenetes eseményt, amely a XV. század közepe táján az egész észak Itáliát félelemmel töltötte el. Egy előkelő származású ifjú életének 17. évében szerencsétlenségére eltagadott a gyónásban egy halálos bűnt s ilyen állapotban járult a szent áldozáshoz. Minthogy pedig az ilyen szentségtörés bevallása mindig nehezebb, halogatta azt napról-napra, hétről-hétre, hónapról-hónapra. Lelki furdalásaitól kínozva ahelyett, hogy egyenesen bevallotta volna a szerencsétlenséget, bűnbánati cselekményekben keresett megnyugvást. De hiába. Miután semmi sem használt, végül kolostorba lépett. „Ott legalább mindent be fogok vallani,” – mondta magában – „és jóváteszem szörnyű hibámat.” Azonban vesztére a kolostor előljárói, akik őt ismerték, mint istenfélő ifjút fogadták, aminek folytán az álszégyen még inkább növekedett benne. Így halasztgatta a beismerést későbbre. Egy, két, három év is eltelt ily szomorú állapotban. Az ifjú sohasem mert bevallani bűnét. Végre betegségbe esett, amely alkalmul szolgálhatott a feladat megkönnyítésére. Akkor azt mondta magában: „Most mindent bevallok s halálom előtt általános gyónást végzek.” De akkor is ahelyett, hogy őszintén és egyenesen kimondotta volna fajtalan tettét, úgy kicsavarta a dolgot, hogy a pap semmit sem értett meg. Azt remélte az ifjú, hogy másnap erőt vesz magán, azonban elvesztette eszméletét és meghalt. A rend tagjai, akik nem tudtak a szomorú valóról, nagy tisztelettel voltak az elhunyt iránt. Testét ünnepélyesen átvitték a kolostor templomába, ahol a karban másnapig ki volt terítve, mert akkor kellett érte gyászistentiszteletet tartani. Néhány pillanattal a szertartás megkezdése előtt egy szerzetes, akinek harangoznia kellett az isteni tiszteletre, maga előtt látta a halottat tüzes bilincsekben és a halott személye is olyan volt, mintha égne. A megrémült szerzetes térdre esett, szemei a rémes látványra meredtek. Ekkor az elkárhozott így szólt hozzá: „Ne imádkozzatok értem, örök időkre pokolra vagyok ítélve.” Aztán elmondotta álszégyenének és szentségtörésének szomorú történetét. Midőn eltűnt, a templomban kiállhatatlan bűzt hagyott, amely széjjeláradt az egész kolostorban annak megerősítéséül, amit a szerzetes látott és hallott. Az előljárók, mihelyt tudomásukra jutott az eset azonnal megparancsolták, hogy a testet vigyék ki, mint olyan emberét, aki nem méltó arra, hogy keresztény módon temessék el.

Segur atya a következőket beszéli el: Tudomásomra jutott három borzalmas esemény a jelen századból. Az első Oroszországban, Moszkvában történt az 1812. évi háború előtt. Anyai nagyatyám Rosztopcsin gróf, moszkvai kormányzó, nagy barátságban élt Orlov gróf tábornokkal, aki híres volt megfontoltságáról, de épp oly mértékben vallástalanságáról, valamint bátorságáról is. Egy nap ebéd után Orlov gróf egy barátjával, V. tábornokkal, aki hozzá hasonló hitetlen volt, gúnyolódni kezdett a vallás s különösen a pokol felett. „Mégis – mondta Orlov, hátha esetleg van ott valami a jelen élet függönye mögött?...”

– „Van egy eszmém, – válaszolt V. tábornok, annak, aki közülünk hamarabb megy oda, vissza kell térnie, hogy a másikat tudósítsa. Helyes?”

„Pompás gondolat”, – kiáltotta Orlov gróf és mindketten becsületszóval kötelezték magukat ígéretük megtartására.

Néhány hét múlva kiütött a háború, egyike azoknak a nagy háborúknak, melyeket Napóleon indított. Az orosz hadsereg harcba indult s V. tábornok parancsot kapott, hogy vegye át a vezényletet. Két vagy három hét múlva egy reggel azon időben, midőn nagyatyám öltözködött, nagy lármával felnyílnak az ajtók és előtte áll Orlov gróf. Haja égnek meredve, tekintete iszonyodó, arca sápadt, mint a halotté.

– Mi az, Orlov, te vagy az? Ilyen időben és így öltözve? Mi történt?

– Kedves barátom, – felelte Orlov gróf, – úgy látszik meg vagyok örülve. Láttam V. generálist.

– Hát visszajött V. tábornok?

– Ó, nem! – mondotta Orlov, – nem, nem tért vissza s tulajdonképpen ez tölt el borzalommal. Nagyatyám semmit sem értve a dologból igyekezett őt megnyugtítani s azután így szólt hozzá:

– Mondd meg tehát, mi történt?

Akkor a gróf erőt véve felindulásán a következőket mondotta: „Kedves Rosztopcsin, nem régen V. tábornok és én megfogadtuk, hogy az, aki előbb hal meg közülünk, köteles a másiknak megjeleníteni és elmondani, mi van a síron túl. Ma reggel – nyugodtan feküdtem az ágyban, habár már jó ideje nem aludtam és egyáltalában nem gondoltam barátomra, midőn egyszerre ágyam előtt mind a két függöny szétvált és én két lépésnyire megláttam V. tábornokot sápadtan. Jobb kezét a mellén tartotta és így szólt hozzám: „Van pokol és én benne vagyok”... E kijelentés után eltűnt. Azonnal hozzád siettem. A fejem zúg. Valami különös dolog történt velem. Nem tudom, hogy értsem ezt”.

Nagyatyám megnyugtatta, ahogy tudta. Beszélt neki vízióról, lidércálmokról, magyarázta, hogy sok rendkívüli, megfjethetetlen dolog van. Végül megparancsolta, hogy Orlov grófot vigyék haza.

Ezen esemény után 10 vagy 12 nap múlva katonai küldönc jelentéseket hozott a nagyatyámnak, amelyek között V. tábornok haláláról is volt értesítés. Azon nap reggelén, midőn Orlov gróf látta és beszélni hallotta őt s ugyanabban az órában, midőn Moszkvában megjelent, kiment megtekinteni az ellenség hadállását s golyó fúrta át a mellét és holtan esett össze.

„Van pokol és én benne vagyok!” – e szavak hangzottak annak ajkáról, aki már ott volt.

Segur atya egy más esetet is felhoz, melyet szintén valónak ismer el. Ezt egy megbízható paptól, egy híres kolostor főnökétől hallotta. Ennek pedig az esemény körülményeit annak az asszonynak – akivel történt – igen közeli rokona mondotta el. Az asszony 1859-ben karácsonykor még élt és körülbelül 50 éves volt. Londonban lakott 1845-1848 felén. Özvegy volt, húsz éves, nagyon gazdag és nagyon világias érzésű. Azon férfiak között, akik bejártak házába, volt egy fiatal lord, aki szeleskedéseivel legjobban hírbe hozta őt, és akinek viselkedése egyáltalán nem volt példaszerű.

Egy este, illetőleg inkább éjfél után, a nő ágyban fekvé valami regényt olvasott. Eloltva a gyertyát szenderegni kezdett, midőn egyszerre csak bámulattal vette észre, hogy valami különös sápadt fény látszik a szalon ajtajánál és hálószobája felé közeledik. Remegni kezdett. Egyszer csak kinyílik az ajtó és belép a szobába az a fiatal lord, kicsapongásainak társa. Mielőtt szólhatott volna hozzá, ágya mellé állott s kezét megragadva fenyegető hangon rá kiáltott: „Van pokol!” ... Kezén oly nagy fájdalmat érzett, hogy elvesztette eszméletét. Félóra múlva magához tért és behívta komornáját. Ez belépve úrnőjéhez, aki alig bírt megszólalni, égés szagot érzett és mellé lépve látta, hogy úrnője kezén csontig érő seb van és annak helye olyan széles, mint egy férfitenyér. Azonkívül a szőnyegen is láthatók voltak a szalon ajtajától az ágyig és az ágytól az ajtóig menő férfi lépéseinek kiégetett nyomai. Midőn úrnőjének parancsára kinyitotta a szalon ajtaját, a szőnyegen még több kiégetett nyomot talált. Másnap a szerencsétlen nő nagy rémülettel hallotta, hogy azon éjjel egy órakor a fiatal lordot az asztal alatt részegen, eszméletlenül találták, és hogy szolgálai bevitték szobájába, ahol karjaik között meghalt.

– „Nem tudom” – mondotta nekem az a szerzetes, aki ezt a dolgot velem közölte, – „hogy ezen félelmes figyelmeztetés azt a nőt megtérítette-e, de tudom, hogy él és bal kezén aranykarkötőt visel az égési sebhely eltakarására s azt soha, még éjjel sem veszi le a karjáról. Ismétlem, hogy én ezt az egész dolgot azon nő közeli rokonától hallottam, aki tiszteletreméltó keresztény, s akinek szavaiban hinnem kell. Minthogy pedig a családban erről sohasem tesznek említést, azért én is bizalmasan, a nevek közlése nélkül mondtam el”. – Hozzáteszi

még Segur atya, hogy ámbár ezen jelenést eltitkolni törekedtek, mégis meg van róla győződve, hogy az valóban megtörtént.

Ugyanezen író egy harmadik esetről is szól. 1875-ban, – mondja, – néhány nappal a boldogságos Szűz elszenderedésének ünnepe előtt egy síron túli jelenés történt, amely a pokol létezésére vonatkozó hit erősítésére szolgál. Rómában történt. A piemontiak bevonulása óta a fajtalanság nyilvános háza a rendőrség szomszédságában nyílt meg. Egy szerencsétlen nő abban a házban megsebesítette a kezét és elvitték a Consolatio nevű kórházba. Talán a tisztátalan étellel megrontott vér, vagy pedig valami váratlan komplikáció következményeként a seb elmérgesedett s még azon éjjel a beteg váratlanul elhunyt. Ugyanezen időben társnőinek egyike, aki nem tudott arról mi történt a kórházban, félelmében oly nagyon sikoltzott, hogy azon utca lakói mind felébredtek. Odagyűltek a szomszédok és a rendőrség is megjelent. A nő elbeszélte ezeknek, hogy megjelent neki az elhunyt, lánggal körülvéve és azt mondta neki: „Én elkárhoztam, s ha te nem akarsz az én szerencsétlenségemben osztozni, hagyd el ezt az undok helyet és térj vissza az Úr Istenhez.” A leányt semmivel sem bírták megnyugtatni, s korán reggel elhagyta azt a házat mindenkit ámulatra gerjesztve, különösen, amikor értesültek társnőjének a kórházban történt haláláról. Ugyanakkor azon nő, aki a házat vezette, megbetegedett. Nemsokára papot kívánt. Elment hozzá Siroli atya az Üdvözítő in Lauro nevű templomának lelkésze s mindenekelőtt azt kívánta tőle több tanú jelenlétében, hogy vonja vissza a Szent Atya ellen szórt összes káromlásait, valamint ígérje meg jelenlegi életmódjának elhagyását. A szerencsétlen nő ezt azonnal megtette s beleegyezett házának megtisztításába. Azután meggyónt s töredelmes, bűnbánó érzéssel magához vette az Oltáriszentséget. Látva halálának közeledését kérte a lelkészt, hogy ne hagyja el őt, mert fél az elkárhozott leány megjelenésétől. Siroli atya ugyan maga nem maradhatott ott, de gondoskodott arról, hogy a rendőrségről két embert küldjenek, akik a házat bezárták és az asszony haláláig ott maradtak.

Rövid idő alatt az egész Róma megtudta eme rémes események körülményeit. Amint az rendesen történni szokott, a vallástalan emberek gúnyolódtak fölöttük s nem gondoltak életük megjavítására. A jó akaratú emberek számára azonban ezen példa ösztönzésül szolgált arra, hogy kötelességeiket lelkesebben és hívebben teljesítsék.

IV. A pokol létezésének tagadása esztelen elbizakodottság

Vannak gonosz emberek, vagy inkább mondjuk, esztelenek, akik megátalkodva istentelenségükben azt merik mondani, hogy ők nem hederítenek a pokolra. Ezt mondják, de csak a szájukkal, lelkiismeretük azonban ellentmond ennek.

Collot d'Herbois, aki híres volt úgy istentelenségéről, mint kegyetlenségéről, rendezte 1793-ban a líoni gyilkolást. Körülbelül 1600 áldozatot pusztított el. Hat évvel azután, 1799-ben Cayennebe vitték, ahol a legszentebb dolgokat káromolva dühöngött. A legkisebb vallásos cselekmény, a keresztény jámborságnak minden megnyilvánulása, gúnytárgya volt előtte. Midőn meglátott egy katonát, aki a szent kereszt jelével jelölte meg magát, így förmedt rá: „Te bolond, még hiszel az ilyen babonában? Nem tudod, hogy az Úr Isten, az Istenanya, ég és pokol a papok találmánya?” Nem sok idő múlva megbetegedett és nagy kínokat szenvedett. Lázában egyszerre kiürített egy üveg likórt. Az még fokozta a bajt s a beteg úgy érezte, mintha tűz égetné a belsejét. Rettenetesen jajgatott. Kiáltott az Úr Istenhez, az Isten anyjához, papot is kívánt, hogy segítsen rajta. Akkor azt mondta neki a katona: „Úgy, papot kívánsz? Félsz a pokoltól? Te, aki sértegetted a papokat, s nevetted a poklot?!” – Ő, – válaszolta az, – ajkaim ellentmondtak a szívnek!” Rövid idő múlva tajtékot és vért hányva meghalt.

Azon eset, melyet elő fogunk adni, 1857-ben történt Párizsban. Egy hadnagy belépett a Boldogságos Szűz elszenderedéséről nevezett templomba, mely a Tuillériák mellett van s ott a gyóntatószékben meglátott egy papot. Minthogy nevetségesnek tartotta a vallást, azért az jutott eszébe, hogy gúnyból elmegy gyónni. Odalépett a gyóntatószékhez.

- Jó atya, – mondta – nem volna-e szíves meggyóntatni?
- Igen szívesen fiam, – felelte a lelkész.
- Hanem leelőször is kijelentem, hogy én nagyon bűnös vagyok.
- Nem tesz semmit, a bűnbánat szentsége az összes bűnösök részére van alapítva.
- De én nem hiszek a vallásos dolgokban.
- Ellenkezőleg, többet hiszel, mint gondolnád.
- Én? Hinni? Én mindezen nevetek!

Ekkor vette észre a gyóntató, hogy kivel van dolga s hogy mi itt a szándéka. Azért mosolyogva kérdezte:

„Tehát te mindezek felett nevezsz? Talán akkor engem is kinevezsz?”

Az álbűnbánó elnevette magát.

– Figyelj, – mondta a gyóntató, – amit előbb tettél, nem veszem komolyan. Hagyjuk a gyónást, s ha akarod, beszéljünk egy kicsit. Nagyon szeretem a katonákat s a szemedből látom, hogy kedves és jó fiú vagy. Mondd meg nekem, milyen rangod van a katonaságnál?

- Hadnagy vagyok.
- Sokáig leszel még ebben a fokozatban?
- Két, három, esetleg négy évig.
- És azután?
- Remélem, hogy főhadnagy, kapitány leszek.
- És azután?
- Őrnagy, ezredes.
- Hány éves leszel akkor?
- 40-50 éves leszek.
- És azután?
- Később dandártábornok leszek.

– És későbben?
 – Ha még feljebb emelkedhetnék, akkor hadosztályparancsnok.
 – És azután?
 – Végül nem volna hátra csak a tábornagyság, de vágyaim nem terjednek oly messzire.
 – Mikor fogsz megházasodni?
 – Majd, ha törzstisztté lépek elő.
 – Nos, hát képzeld el, hogy már megnősültél és tábornagy vagy, sőt francia marsall. És azután mi lesz?

– Hm, azután nem tudom mi lesz velem.
 – Látod milyen különös, – mondja a pap komolyabb hangon. – Mindent tudsz, mi történhetik veled odáig, de azt már nem tudod, mi lesz azután. Én azonban tudom, s meg akarom neked mondani. Mindezek után meghalsz, és ítélőszék elé kerülsz, és ha úgy fogsz élni, mint eddig, elkárhozol, és örökké égni fogsz a pokolban. Ez az, ami legutoljára történni fog.

A hadnagy elkedvetlenedve akart indulni.

– Egy pillanatra uram, – szól hozzá a pap. Önnek van becsülete, nekem is. El kell ismernie, hogy engem megsértett s azt köteles jóvátenni. Az elégtétel egyszerű és könnyű. Nyolc napon át lefekvés előtt azt kell mondania: „Valamikor meg fogok halni, és ezen én nevetek.” Ezzel vége. Becsületszavát adja, hogy ezt megteszi? Helyes? – A hadnagy még kellemetlenebbül érezte magát s azért, hogy minél előbb meneküljön, megígérte a kérés teljesítését. Esténként ígéretéhez híven mondotta: „meghalok, ítélve leszek” ... de nem merte hozzátenni, hogy én azon nevetek... Elmúlt a nyolcadik nap és a hadnagy eljött a boldogságos Szűz elszenderedéséről nevezett templomba, meggyónt, de most már jól. Könnytől ázott arccal, de örvendező szívvel távozott a gyónószéktől.

Egy fiatal nő, aki rossz magaviselete folytán hitetlen lett, gyalázó szavakat használt a vallás ellen s annak legfélelmesebb igazságaiból is gúnyt űzött. – „Júlia, – mondták neki egyszer, – ennek rossz vége lesz. Az Úr Isten megbosszulja sértegetéseidet és meg fog büntetni”. – „Dehogyan, – mondta az esztelen, – én attól egyáltalában nem félek. Ki jött vissza a másvilágról s ki mondta el, hogy mi van ott?” ... Nemsokára élettelenül találták szobájában. Minthogy nem merült fel kétség aziránt, hogy meghalt, koporsóba tették és eltemették. Másnap a sírásó a közelben egy más sírt ásott és a szerencsétlen leány sírjából dörömbölést és kiáltozást hallott.

Midőn a sírt felásták s a koporsót felnyitották, élve találták a leányt és meggyőződtek, hogy élve temették el. Haja és ruházata rendetlen, teste véres volt. Midőn eszméltre térítették, felsóhajtott és így szólt: „Ó Istenem köszönöm neked!” Azután visszanyerve teljes erejét és ezeket beszélte el: „Amikor sírba temetve feléledtem s mikor rettenetes helyzetemnek tudatára jöttem, sikoltoztam s fejemmel próbáltam széttörni a koporsót. De hasztalan. A halál teljes iszonyatosságával jelent meg előttem. Nem annyira a testi halál nyugtalanított, mint lelkem örök halála. Láttam, hogy el kell kárhoznom. Ó, Istenem, valóban és igazán megérdemeltem azt! Azután elkezdtem imádkozni, segélyért kiáltozni. Majd eszméletemet vesztettem s csak a földön nyertem azt vissza. Ó, isteni jószág, – kiáltott fel könnyezve – megvettem a hit igazságait. Te megbüntettél engem, de irgalmasan büntettél. Most megtérek, és bűneimért vezekelni fogok” ...

Azok, akik tagadják a poklot, nem sok idő múlva így kényszerülnek majd annak létezését elismerni, de már hasztalanul, akkor már késő lesz. Nieremberg atya azon művében, melynek címe: „Az idő és az öröklét közötti különbség”, – említést tesz egy szerencsétlen bűnösről, aki gonosztettei miatt elvesztette hitét. Becsületes felesége intette őt, hogy térjen az Istenhez s emlegette neki a poklot. A férfi azonban erősen állította, hogy nincs pokol. Egy nap felesége halva találta – s ami különös dolog volt, egy papírt tartott, a kezében melyre ez volt írva: „Most már tudom, hogy van pokol”...

V. Az istentelen felébredése a pokolban

Azon szerencsétlen bűnösök, akik belemerülnek a világ gyönyöreibe és úgy élnek, mintha nem volna pokol, egyszer csak iszonyú valóságra ébrednek. A gyönyörök közül a kínok örvényébe hullnak.

Kivoto nevű mulatóhelyen történt esemény egyike a legborzasztóbb dolgoknak, amelyek valamikor történtek. Kivoto kávéház egy kis színházzal volt kapcsolatos. Szmirnában a tenger fölött oszlopokon épült. A sűrűn bevert cölöpöket, amelyek az épületet tartották a habok felett, a víz alámosta s egy idő múlva elrothadtak. 1875. február 11-én este 10 órakor 200 ember gyűlt össze a mulatóhelyen az előadásra. Vígán szórakoztak, midőn egyszerre szörnyű ropogás hallatszott. Egy pillanat alatt minden felfordult. Az egész épület a színházzal és a nézőkkel együtt a tengerbe merült. Ily rettenetes meglepetés várja a világias embert! Mert eljön a nap, midőn a gyönyörök közül a kénnel és tűzzel teli tengerbe taszítva találja magát.

1875-ben március 31-ről április 1-re virradó éjjel az Atlantic nevű nagy hajó Kanada partjainak közelében elsüllyedt. A hajó utasainak és személyzetének száma 970 körül volt. Ezek közül, midőn a hajó széttört, elpusztult 700. Ezeknek nagyobb része aludt, mikor a hajót a tenger hullámai sziklához csapták s rövid idő alatt az Óceán vizébe merült. Azok, akik alvás közben merültek a tengerbe, felébredtek a vízben, s hamarabb fulladtak meg, mintsem a szerencsétlenség nagyságát felismerték volna. Szörnyű ébredés! Még iszonyúbb lesz a bűnös ébredése, aki a pokolban találja magát.

Nagy szerencsétlenség történt 1879. december 28-án. A Londonból Eidinburgba vezető vasút egy folyón vizet keresztül fél angol mérföld hosszú Vashídon át. Iszonyatos orkán korbácsolta a hullámokat és ostromolta erősen a hidat egész nap s végül le is döntött néhány ívet, habár a híd vasoszlopokon nyugvó keresztáradokkal is el volt látva. A lehulló ívek a hídon réseket ütöttek, amelyeket az éj sötétsége folytán senki sem vett észre. Fél nyolckor indult Eidinburgból a gyorsvonat körülbelül 100 személyt szállítva. Ráment a hídra s abban a pillanatban le is zuhant a vízbe. Egyetlen jajszó sem hallatszott. Az áldozatok egy pillanat alatt a vízben találták magukat. Micsoda meglepetés, mily gyors változás! Ilyen meglepetésben lesz része a bűnösnek, midőn egyszerre csak a pokol mélyén találja magát.

VI. A pokolról való hitigazság

Íme, mit mond az Üdvözítő a pokolról: „Jaj e világnak a botrányok miatt. Szükséges ugyan, hogy botrányok jöjjenek, mindazáltal jaj annak az embernek, aki által a botrány jó. Ha pedig kezed vagy lábad megbotránkozott téged, vágd el azt és vedd el magadtól; jobb neked az életre bemenned bénán vagy sántán, mint két kezed vagy két lábad lévén, az örök tűzre vettetned.” (Máté XVIII. 7-9).

„És ne féljete azoktól, kik a testet megölhetik, de a lelket meg nem ölhetik; hanem inkább féljete attól, ki mind a lelket, mind a testet a gehennába vesztheti”. (Máté X. 28.)

„Lőn pedig, hogy meghala a koldus és az angyalok által Ábrahám kebelébe vitették. Meghala pedig a gazdag is és a pokolba eltemették”.

„Fölemelvén pedig a szemeit, midőn a kínokban vala, látá Ábrahámot távolról és Lázárt az ő kebelében; és kiáltozván mondá: Atyám Ábrahám! Könyörülj rajtam és küld el Lázárt, hogy vízbe mártván ujja hegyét, enyhítse meg az én nyelvemet, mert gyötörtetem e lángban.” (Lukács XVI. 22-24.)

Akkor így szól majd azoknak, kik bal felől lesznek: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, mely készítettett az ördögnek és az ő angyalainak”. XXV. 41.

„Mondom pedig nektek, hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal a mennyeknek országában”;

„az ország fiai pedig kivettetnek a külső sötétségre, ott leszen sírás és fogak csikorgatása”. (Máté XIII. 11-12.)

„Beméne pedig a király, hogy lássa a letelepülteket és látá ott egy embert, ki nem volt menyegzős ruhába öltözve. És mondá neki: Barátom, hogy jöttél ide be, menyegzős ruhád nem lévén? Az pedig elnémula. Akkor mondá a király a szolgáltnak: Megkötöztvén kezeit és lábait, vessétek őt a külső sötétségre; ott leszen sírás és fogak csikorgatása.” (Máté XXII. 11. 15.)

„És a haszontalan szolgát vessétek a külső sötétségre; ott leszen sírás és fogak csikorgatása”. (Máté XXV. 30.)

„Én pedig mondom nektek, hogy minden, aki atyafiára haragszik, méltó az ítéletre. Aki pedig mondja atyafiának: raka, méltó a főtörvényszékre; aki pedig mondja: bolond, méltó a gehenna tüzére”. (Máté V. 22.)

„Az ember fia elküldi angyalait, kik az ő országából mind kiszedik a botrányokat és azokat, akik gonoszságot cselekesznek és tüzes kemencébe vetik őket. Ott leszen sírás és fogak csikorgatása”. (Máté XIII. 41-42.)

„És ha kezéd megbotránkoztat téged, vágd el azt; jobb neked csonkán az életre bemenned, mint két kezéd lévén, a gehennába jutnod, a kiolthatatlan tűzre, hol az ő férgök meg nem hal és tűzők el nem alszik”.

„És ha lábad megbotránkoztat téged, vágd el azt; jobb neked sántán az örök életre bemenned, mint két lábad lévén, gehenna kiolthatatlan tüzére vettetned, hol az ő férgök meg nem hal és tűzők el nem alszik”.

„Hogy ha szemed megbotránkoztat téged, vágd ki azt; jobb neked egy szemmel az Isten országába bemenned, mint két szemed lévén a gehenna tüzére vettetned, hol az ő férgök meg nem hal és tűzők, el nem alszik”. (Márk IX. 43-47.)

„Minden fa, mely nem hoz jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vettetik”. (Máté VIII. 19.)

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők, aki én bennem marad és én őbenne, az sok gyümölcsöt terem, mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek”.

„Aki énbennem nem marad, kivettetik, mint a szőlővessző és elszárad és összeszedvén azt, tűzre vetik és elég”. (János XV. 5-6.)

„Jeruzsálem leányai ne sírjatok én rajtam, hanem sírjatok magatokon és fiaitokon”.

„Mert íme eljönnek a napok, melyekben majd mondják: Boldogok a magtalanok és a méhek, melyek nem szültek és az emlők melyek nem szoptattak. Akkor kezdik mondani a hegyeknek: szakadjatok ránk és a halmoknak: Borítsatok el minket! Mert ha a zöldellő fán ezt művelik, a szárazzal mi fog történni?” (Lukács XXIII. 28-31.)

„A fejsze már a fák gyökerére tétetett. Azért minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tűzre vettetik”.

„Aki utánam jövendő, erősebb nálamnál kinek nem vagyok méltó saruit vinni, Ő titeket Szentlélekkel és tűzzel fog keresztelni”.

„Kinek kezében van szórólapátja és megtisztítja szérűjét és összegyűjti búzáját a csűrbe, a polyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel”. (Máté III. 10-12).

És megfogták a vadállat és vele együtt a hamis próféta, ki a jeleket cselekedte Ő előtte, melyekkel elcsábította azokat kik fölverték a vadállat bélyegét, és akik imádták annak képét. Elevenen vették e kettő a kénkövel égő tüzes tóba”.

„És gyötörtetni fognak éjjel nappal mindörökön örökké”.

„és aki nem volt beírva az élet könyvébe, a tűznek távába vettetett”. (János. Jelenések könyve XIX 20. XX. 10, 15).

A pokolban kételkedni annyit jelent, mint, kételkedni Isten tévedhetetlen szavában. Annyit tesz, mint inkább hallgatni a hitetlenek csacsogására, mint az anyaszentegyház tévedhetetlen tanítására.

Az anyaszentegyház tanítja, hogy van pokol, a hitetlen pedig azt mondja, hogy nincs. Vajon inkább a hitetlenek akarunk hinni?

Emilius Scaurus, a becsületes római ellen vádat emelt egy becsstelen és megbízhatatlan Varus nevű ember.

Scaurus, midőn felhívták, hogy ártatlansága mellett bizonyítékot hozzon fel, röviden a következőket mondta: „Rómaiak, ismeritek Varust és ismertek engem. Varus azt mondta, hogy én elkövettem azt a gonosz tettet, amellyel vádolva vagyok; én pedig kijelentem, hogy ártatlan vagyok. Varus állít, én azt tagadom. Kinek hisztek?” A népnek megtetszett ez a szó és a vádló megszégyenült.

A természetes ész megerősíti a pokolról szóló hitigazságot. Egy istentelen kérkedett, hogy nem hisz a pokolban. A társaságban akadt egy – mint mondani szokták, – talpraesett ember, aki kötelességének tartotta, hogy elnémítsa az elbizakodott beszélő száját. Azt kérdezte tehát tőle: „Uram a földi királyoknak börtöneik vannak engedetlen alattvalóik megbüntetésére, miért nem bírhatna az Úr Isten is az egész mindenség királya, egy börtönnel azok megbüntetésére, akik az Ő fenségét megsérteni merészelik?” Az istentelen elhallgatott. Saját esze is igazságosnak tartotta, hogy ha a királyoknak vannak börtöneik, akkor kell, hogy az Úr Istennek is rendelkezésére álljon a pokol, ahol a gonoszokat megbünteti.

Az az istentelen, aki tagadja a pokol létezését, hasonló ahhoz a gonosztevőhöz, aki a börtön létezését tagadja. Egy gonosztevőt bírósággal és fegyházzal fenyegettek. Az esztelen azt válaszolta, hogy nincs bíróság, nincsen börtön. Még így beszélt, amikor az igazságszolgáltatás végrehajtója letartóztatta és a bíróság elé vitette. Íme, példája az esztelen bűnösnek, aki tagadja a poklot. Eljön a nap, amidőn az isteni igazságosság elé idézve s az örvénybe taszítva találja magát, melynek létezését állandóan tagadta és ott lesz kénytelen elismerni a rettenetes valóságot.

Az istentelen, aki tagadja a pokol létezését, hasonló az afrikai strucchoz. Azt mondják, hogy ez a madár midőn észreveszi, hogy üldözik, fejét a homokba dugja s így akar elrejtőzni. Azt hiszi, hogy ily módon minden veszedelmet eltávolít magától, mivel nem látja az ellenséget. A halálos lövés azonban nemsokára, felvilágosítja tévedéséről. Hasonlóképpen a bűnös is belemerülve a múlandó dolgokba bebeszéli magának, hogy nincs pokol, és azt hiszi egész haláláig, s csak akkor győződik meg róla, hogy rettenetesen csalódott.

A pokol létezése oly bizonyos, hogy azt soha, semmiféle eretnecség sem tagadta. A protestánsok, akik majdnem az összes hitigazságokat elvetik, nem merték e dogmát bántani. Ez a tény szolgáltatott alkalmat egy katolikus nőnek arra, hogy a következő megjegyzést tegye két protestáns pásztor jelenlétében: „Valóban gyönyörű reformot (újítást) hoztatok be. Megsemmisítettétek a bűnt, a gyónást, a tisztító helyet, de a poklot meghagytátok. Törüljétek el a poklot és én hozzátok pártolok” ...

Úgy van, szabadgondolkozók semmisítették meg a poklot és akkor több reménnyel dolgozhattok azon, hogy mi is hozzátok szegődjünk! De jegyezzétek meg, hogy az egyszerű „semmit sem hiszek” nem elég a pokol megszüntetéséhez.

Valóban nem volna-e esztelenség a pokolba jutni csupán csak arra támaszkodva: „lehetséges”, hogy nincs? Két istentelen egyszer bement egy remete cellájába és vezeklő eszközeinek láttára azt kérdezték, miért él oly szigorú életet? A remete azt felelte, hogy a mennyország kiérdemlése végett. „Atyánk nagyon megjárás, ha a halál után semmi sincsen!”

– Erre a szent szánakozva felelte: „Ti még inkább megjártok, ha valóban van valami a másvilágon”...

Egy katolikus családból származó ifjú rossz könyvek olvasása folytán elvesztette hitét és teljes hitközönyösségbe süllyedt. Családjának, különösen pedig istenfélő anyjának ezzel nagy fájdalmat okozott. Hiába figyelmeztette őt ez a második Mónika, hasztalanul intette könnyes szemmel, hogy térjen az Úristenhez, süket és érzéketlen maradt. Végre, hogy eleget tegyen anyja óhajának, elhatározta, hogy néhány napot kolostorban fog tölteni lelkigyakorlat tartás, vagy pedig inkább, – mint mondotta – pihenés és dohányzás céljából.

Szórakozottan hallgatta a tanítást a lelkigyakorlatok idején s azután azonnal a dohányzásnak adta át magát nem is gondolva arra, amit hallott. Szó volt a pokolról is, amelyre amint látszott éppen oly kevésbé figyelt, mint az előbbiekre.

Midőn visszatért cellájába és szivarozni kezdett, önkéntelenül is elmélkedéshez fogott. – „Hátha mégis van pokol? – mondta magában. Ha van, akkor meg fogom látni. S igazán biztosan tudom-e, hogy nincsen pokol? El kell ismernem, hogy semmi biztosat sem tudok erre nézve. Az egyetlen pont, amire gondolatomban támaszkodhatom az, hogy lehetséges, hogy van. Pedig arra támaszkodva, hogy „lehetséges” kitennem magamat az örök tűznek, őszintén szólva az örültségek örültsége volna. Ha valóban vannak ilyen emberek, akik elég vakmerőek így tenni, én nem vagyok olyan balga, hogy őket kövessék”...

Szentgyakorlatok után imádkozni kezdett, az isteni kegyelem behatolt lelkébe, összes kételyei elenyésztek s a hitetlen megtért.

Egy jámbor író előadja egy büntetés történetét, amely meggyőzte az istentelent, aki tagadta a pokol létezését. Előkelő ember volt, akinek a nevét családjára való tekintetből nem jelzi s álnéven Leontinnak nevezi. Ez a szerencsétlen azzal kérkedett, hogy nem hisz a mennyországban, a pokolban s azokat csak az emberek balga képzelődéseinek tartja. Egyszer barátjával séta közben a temetőn mentek át. Valahogy egy koponyába botlott, amely a földön feküdt. Elrúgta magától ezzel a szitokkal: „Félre tölem haszontalan maradványa annak, aki már nincsen!” Társa, aki nem osztozott nézeteiben, azt mondta neki, hogy rosszul cselekszik, ha így beszél. A halottak maradványait tekintettel lelkükre, amely egykor a feltámadás napján a testtel egyesülni fog, tisztelni kell, Leontin erre a koponyához fordulva így szólt: „Ha azon lélek, mely téged éltetett most is létezik, akkor adjon nekem értesítést a más világról. Meghívom őt magamhoz ma estére vendégségbe.” Eljött az est. Leontin barátaival az asztalnál ült és elbeszélte nekik a temetőben történt eseményt, amidőn egyszer csak zúgás támadt és rettenetes látvány tárult az összes jelenlevők elé. Különösen Leontin halványodott el, remegett és szinte öntudatlanul menekülni akart, de hiába, a rém megragadta a fejét s a falhoz csapkodva rázta őt. Nem tudom mennyiben igaz ez az elbeszélés, de az bizonyos, hogy eljő az az idő, midőn az istentelenek gögje megaláztatik és az élők és holtak bírása fejükre sújt.

Egy hitelt érdemlő író egy más esetet mond el. Két fiatal ember, Jenő és Sándor, akik barátok és iskolatársak voltak, hosszú elválás után ismét találkozott. Jenő családja körében maradt s Paulai szent Vincze társulatának szellemében, melynek tagja lett, irgalmassági cselekedeteknek szentelte magát. Sándor a hadseregben szolgált, ahol ezredesi rangra emelkedett, de szerencsétlenségére hitét teljesen elvesztette. Néhány napi szabadságot kapva rokonságának látogatására jött és Jenővel, gyermekkori barátjával is találkozni óhajtott. Egy vasárnap találkoztak. Midőn jóidőig beszélgettek, Jenő így szólt: „Barátom, most kénytelen vagyok távozni.”

– Hová mégy? Csak nem olyan elkerülhetetlen dolog az? Először szentségimádásra, azután pedig egy jótékony egyesület ülésére megyek.

– Jenő, úgy látom, hogy te még hiszel a mennyországban és a pokolban! Agyrémek ezek, mint sok más előítélet és fanatizmus.

– Drága Sándorom, ne beszélj így, te éppen úgy tanultad, mint én, hogy a vallás igazságai megdönthetetlen tényekre támaszkodnak.

– Mondom neked, hogy agyrémek, melyekben én már nem hiszek. Ha van pokol, kész vagyok belemenni akár még ma. Inkább jöjj velem a színházba!

– Kedves barátom, tégy, amit akarsz, csak ne űzz tréfát az isteni igazságból! ...

Jenő azonban süketnek beszélt, aki semmit sem akart tudni az üdvösségről. Fájó szívvel hagyta őt el. Ugyanazon a napon Jenő már lenyugodott, amidőn e szavakkal költötték fel: „Kelj fel hamar, menj Sándorhoz. A színházban rosszul lett, betegen hozták haza”. Jenő azonnal elrohant és barátját szörnyű remegésben találta. Szája habzott, szemei iszonyatot fejeztek ki. Meglátva Jenőt így szólt: „Mondtad nekem, hogy van pokol s igazat mondtál. Van pokol és én oda megyek, sőt már benne is vagyok, már érzem szörnyű kínjait”. Hiába igyekezett őt Jenő lecsillapítani, a szerencsétlen jajveszékeléssel és átkozódással válaszolt. Gyötrelmei közepette fogaival testét marcangolta és rávetette magát Jenőre, anyjára és testvéreire. Így végezte be életét. Anyja fájdalmában meghalt, mindkét testvére kolostorba lépett. Jenő búcsút mondott a világnak. Bár gazdag volt, mindenről lemondott, hogy az Úristennek szentelje magát és kikerülje a poklot.

VII. A pokoli büntetések

A pokoli kínok közül, amelyekről a Szentírás beszél, a legnagyobbak azok, amelyek a tűztől származnak. A szentírás a poklot kénköves tűzzel égő tónak, ki nem alvó tűznek nevezi. Ez a tűz azonban, melyet az isteni igazságosság éleszt, minden bizonytalannal nagyobb hatóerővel fog bírni, mint a világ összes kemencéi és tüzei. Égetése tehát tűrhetetlen lesz. Pedig benne kell lenni, mint valami örökös lakásban.

Szent Annáról nevezett boldog Richárd, Szent Ferenc rendjéből, tanúskodik egy elkárhozottak akkor általánosan ismert megjelenéséről, mely 1604-ben Bruxelles-ben történt. Boldog Richárd ezen jelenésről közlést tett a spanyol inkvizíció teológusának, Andrada Alfonz atyának, ez pedig Andree Hadriánnak, aki azt feljegyezte „Trisagium Marianum” című művének harmadik kötetében. Liguori szent Alfonz is említést tesz róla „Mária dicsőségei” című művében megemlékezve ezen dráma szereplőiről, aki Bruxelles sok más lakosával együtt tulajdonképpen csupán tanúja volt az eseménynek. A benyomás melyet érzett, olyan erős volt, hogy szent ferencrendi kolostorba való belépésre indította.

A hiteles közlés szerint a dolog így történt:

Boldog Richárdot szent Ferenc öltözetének felvételére az isteni igazságosságnak, de egyúttal irgalmasságnak is, rémes megnyilvánulása készítette. 1604-ben történt. Boldog Richárd idejében Bruxelles-ben két diák élt, akik tanulás helyett mindennemű gyönyörvadászatnak és fajtalanságnak adták át magukat. Egy éjjel kicsapongás céljából bementek egy nyilvános házba. Nemsokára azonban egyikük otthagya társát, elment. Hazatérve már lenyugodni készült, midőn eszébe jutott, hogy aznap még nem imádkozta el az „Üdvözlégy Máriát”, melyet a legtisztább Szűz Mária tiszteletére mindennap imádkozni szokott. Jóllehet nagyon álmos volt, nagy nehezen mégis csak elmondta az imát. Alig szunyadt el, amikor egyszerre erős dörömbölést hallott s aztán, ámbár az ajtó zárva volt, maga előtt látta társát iszonyatosan elváltozva.

– Ki vagy? – szólt hozzá.

– Hogyan, nem is ismered meg? – válaszolt a szerencsétlen.

– De mi történt veled, hogy annyira elváltoztál? Ördöghöz hasonlítasz!

– Ó, sajnálkozz sorsom felett, elkárhoztam!

– Hogyan?

– Tudd meg, hogy midőn kiléptem abból az átkozott házból, egy gonosz ember rám támadt és megfojtott. Testem ott maradt az utcán, lelkem pedig a pokolban van. Jegyezd meg azt is, hogy rád is hasonló büntetés várt, de a legtisztább Szűz megvédett attól, mert az Ő tiszteletére az „Üdvözlégyet” imádkoztad. Boldog leszel, ha hasznodra fordítod ezen értesítést, amit általam az Istenanya küld neked.

Ezeket mondva az elkárhozott, félrevonta ruháját és megmutatta a tüzes kígyókat, melyek őt kínozták s azután eltűnt.

Az ifjú a hála könnyeitől elborítva a földre borult, hogy köszönetet mondjon megmentőjének, a legtisztább Szűz Máriának. Amíg imádkozott s azon gondolkodott, hogy mit tegyen élete megváltoztatására, meghallotta a kolostor harangjának a szavát. Abban a pillanatban felkiáltott: „Oda hív engem az Úr Isten bűnbánatra!” Másnap már igen korán kérte a kolostor főnökét, hogy vegyék be a rendbe. A főnök ismerte az ő gonosz viselkedését s azért nehézségeket támasztott. Ekkor elmondta az ifjú, mi történt vele. Két szerzetes elment a megjelölt utcába és megtalálták szerencsétlen barátja testét, mely oly fekete volt, mint a szén. A folyamodót azután felvették a kolostorba, ahol bűneiért vezekelt s példás magaviseletével másokra is üdvös hatást gyakorolt. Ez az esemény nagy rémületet és nyugtalanságot okozott. Boldog Richardot is arra indította, hogy életét teljesen Isten

szolgálatára rendelje ugyanabban a kolostorban, ahol az az ifjú volt, kit a legtisztább Szűz oly csodás módon megmentett.

A következő esetet Delrio Márton atya közli a Jézustársaság évkönyveiben. Peruban történt 1590-ben és hitelt érdemlő tanúk bizonyossága szól mellette. Délamerikában, nem messze Limától egy úri nő lakott, akinek három cselédje volt. Egyiküket Mártának hívták. Márta keresztény volt, de egy idő óta aláhanyatlott azelőtti buzgósága. Könnyelmű, kacér és szabadszájú lett. Megbetegedett és felvette a betegek szentségeit. A szertartás után azt mondta társnőinek, hogy a szentgyónásban nem vallotta be összes bűneit. Mikor a ház úrnője ezt megtudta, rábeszéléssel és korholással bánatra indította a beteget és az készséggel megígérte, hogy keresztény módon fog meggyónni. Tényleg másodszor is meggyónt és meghalt. Mindjárt a halála után oly büzt árasztott a teste, hogy ki kellett vinni a házból a fészerbe. A máskor mindig nyugodt házi kutya oly áthatóan és különösen vonított, mintha valaki kínozná. A temetés után, amikor az úrnő szokása szerint a kertben ebédel, egy kő esett nagy zajjal az asztalra s az azon levő összes edényeket felforgatta, de semmit sem tört össze. Társnőinek egyikét, aki az elhunyt szobájába költözött, egy éjjel szörnyű zaj ébresztette fel. Úgy tűnt fel neki, mintha valaki szántsándékkal az összes tárgyakat mozgatná, és a földhöz csapkodná. Könnyű elképzelni, hogy a szolgáló sehogyan sem akart abban a szobában maradni. A másik is megkísérlette az ott lakást, de vele is ugyanaz történt. Elhatározták azért, hogy mindketten abban a szobában fognak aludni. Akkor, midőn együtt voltak, meghallották Márta hangját s nemsokára ő maga is megjelent szörnyű alakban és azt mondotta, hogy az Úristen parancsára jött el megmutatni, hogy elkárhozott, tisztátalan bűnei és szentségtörő gyónásai miatt.

„Mondjátok ezt el a többieknek is, – kiáltotta, hogy hasznukra legyen az én szerencsétlen sorsom.” ... E szavak után kínjában felsikoltott és eltűnt.

A pokoli tűz valódi tűz, hasonló a földi tűzhöz, habár sokkal nagyobb erővel éget. Ha a tisztítóhelyen is valódi tűz van, a pokolban nem lenne? Szent Ágoston mondja, hogy ugyanazon tűz, amely az elkárhozottakat kínozza, a tisztítóhelyben levő lelkeket tisztítja. Számptalan megcáfolhatatlan történet tanúskodik a vezeklés helyéül kijelölt hely tűzének valóságáról.

Segur atya a következőket írja: Itáliában, Folignóban, közel Assisihez, 1870 áprilisában láttam és nagy mértékben tapasztaltam a tűznek rettenetes hatását, melyet azok a lelkek éreztek, amelyek megjelentek és megerősítették, hogy a másvilágon égő tűz valóságos tűz.

1859. november hó 4-én Folignóban szélhűdés következtében meghalt sz. Ferenc harmadrendjének egy tagja, név szerint Gesta Terézia. Hosszú ideig volt az újoncnők előljárója s egyúttal a kolostor ruhatárnője. Korzika szigetén, Bastiában született 1797-ben és 1826 februárjában lépett a kolostorba. Magától értetődik, hogy a halálra jól el volt készülve. Tizenkét nap múlva azután, vagyis november 16-án Anna Felicia nővér, aki az elhunyt után átvette a ruhatárosi tisztet, a ruhatárba menve sóhajokat hallott mintha azok a terem belsejéből jöttek volna. Megrémülve kinyitotta az ajtót, de sehol semmit sem látott. Ismét hallotta a sóhajokat, még pedig oly érthetően, hogy ámbár a nővér nagyon bátor volt, mégis meg-remegett és felkiáltott: „Jézus! Mária! mi ez?” Még el sem hangzott a kiáltása, midőn már hangot is hallott, mely siralmas sóhajjal így szólt: „Ó Istenem, mennyire szenvedek!” A nővér szinte megdermedt, mert azonnal felismerte a szegény Terézia nővér hangját. Az egész szobát sűrű füst töltötte be s megjelent Terézia nővér árnya. Elsuhant a fal mellett s az ajtó felé tartott. Az ajtó előtt megállva hangosan felkiáltott: „Íme, Isten irgalmának jele!” Azután, kezével ráütött az ajtó legmagasabb részére, ahol a fán egy kiegészített hely maradt, mely jobb kezének pontos lenyomata volt.

A félholt Anna Felicia nővér egész testében reszketve segítségért kiáltott. Összefutnak a többi nővérek s csodálkozva érezték az égett fa szagát.

Anna Felicia nővér elmondta nekik, hogy mi történt vele s megmutatta az ajtón a rémes lenyomatot. Azonnal felismerték az elhunyt Terézia nővér kezét, mert az övé igen kicsiny volt. Mindnyájan elhagyták a termet, a templomba siettek, térdre estek, egész éjjel imádkoztak az elhunyt lelkéért s azután szent áldozásaikat is érette ajánlották fel.

Az eset híre elterjedt s a többi rendek is egyesítették imáikat a harmadrendű nővérek szándékával. Két nap múlva, nov. 18-án, midőn Anna Felicia nyugodni tért cellájába, nevét hallotta kiáltani. Azonnal felismerte az elhunyt Terézia nővér hangját. A következő pillanatban nappalihoz hasonló fény áradt a szobába s e szavakat hallotta: „Pénteken, az Úr kínszenvedése napján haltam meg és pénteken megyek az Isten dicsőségébe. Legyetek erősek és kitartók keresztjeitek és szenvedéseitek elviselésében, szeressétek a szegénységet! Isten veletek! Isten veletek! Isten veletek!” Azután a jelenés könnyű, fehér és tündöklő felhővé változva felemelkedett és eltűnt.

A püspök és a helyi hatóság azonnal megkezdték a kánoni vizsgálatot. Tömérdek tanú jelenlétében felásták Terézia nővér sírját és úgy találták, hogy az ajtóba beégetett lenyomat teljesen egyezik az elhunyt jobb kezével. A vizsgálat eredményeként hivatalos határozathozatal történt, amely mindent megerősített, amit mi már elmondottunk. Az ajtót a beégetett lenyomattal most is tisztelettel őrzik a kolostorban.

Damiáni szent Péter beszél egy világias emberről, aki egészen a gyönyöröknek és mulatságoknak adta át magát. Hiába intették, hogy gondoljon lelki üdvösségére, hasztalan figyelmeztették, hogy az evangéliumi gazdag példáját fogja követni s úgy fog járni, mint ő; semmivel sem törődve bűnökben halt meg. Egy remete mindjárt halála után megtudta, hogy elkárhozott. Egy nagy tüzes tengerben látta ugyanis őt, ahol sok szerencsétlen volt, akik kínjukban jajgattak. Igyekeztek kijutni a partra, de az ördögök vigyáztak és folytonosan visszahányták őket az égő óceán mélyébe.

Nicei Miklós a pokolról beszélve azt mondja, hogy semmi sem képes a földön visszaadni a pokol valóságos képét s hozzáteszi, hogy ha az erdők összes fáit kivágnák és azokat felgyújtva óriási máglyát készítenének, az csupán kis szikra volna a pokol tüzéhez képest.

Bove Vincze történetének 25. kötetében elmondja a következő esetet, mely állítása szerint 1090-ben történt. Két romlott ifjú komolyan-e vagy tréfából megígérte egymásnak, hogy az, aki előbb hal meg, eljön a másikhoz s elmondja, mi van vele. Meghalt az egyik és az Úr Isten megengedte, hogy társának megjelenhessen. El volt torzulva a szörnyű kínoktól, amelyek égető lázként gyötörték őt. Kezével megtörülte homlokát s barátja kezére egy izzadságcseppelet ejtett és így szólt: „Ez a pokoli veríték, a nyomát halálodig fogod viselni”. A pokoli veríték megégette az élő kezét s elviselhetetlen fájdalmat okozott. Az ifjúnak használt a figyelmeztetés és kolostorba lépett.

Tiszteletreméltó Péter clugnii apát hasonló dolgot említ. Egy haldoklónak halálos bűne volt és töredelem nélkül akart meghalni. Láztól égetve és szomjazva hideg vizet kért enyhítésül. Az Úr tekintettel azon imákra, amelyeket érte mások végeztek, megengedte, hogy két pokoli szellem jelenjen meg neki látható alakban. Ezek egy edényt hoztak, amelyben folyadék volt. A folyadékból egy cseppet a beteg kezére ejtettek és azt mondták: „Ilyen a hideg víz, amellyel a pokolban hűsítenek”. A pokoli folyadék a beteg kezén kiégette a húst és a csontot is. A jelenlevők elszörnyedve nézték a rémes jelenést s a bűnösnek a kimondhatatlan kínok okozta vonaglását. Ha a pokol hideg vize ily szörnyen éget, hogyan fog hatni a felforralt víz és a megolvadt kén?

1875-ban New York olyan tűzvész színhelye volt, amely a pokol képét tárja elénk. Barnum állatsereglete volt a tűz martaléka. A tigrisek, oroszlánok és egyéb vadállatok a vaskalitrákban égtek el, melyeknek vasrácsai fehéren izzottak. Minél inkább erősödött a tűz és a hőség, annál vadabbak lettek az állatok. Legnagyobb dühöt és vadságot a medvék és a tigrisek tanúsítottak. Nagy gyorsasággal vetették magukat börtönük tüzes rácsaira s ordítva

hullottak vissza, hogy azután ismét felugorjanak, s újabb sebet kapjanak. Oroszlánok, tigrisek rettenetes ordítása és más állatok üvöltése, szörnyű kardalt képezett, mely az elkárhozottakéhoz volt hasonló. Képzeljünk el magunknak az izzó vaskalitikában embereket, és pedig oly embereket, akik nem halhatnak meg, hanem örökké fognak élni, és akkor előttünk lesz a pokol képe, habár nem egészen pontosan.

Monakóban 1881. február 18-án, pénteken, fiatal művészek és festők álarcos bált tartottak. Zártkörű volt az összejövetel s mindenki álöltözetben jelent meg. Egyesek szerzetesi, mások papi, majd nevetséges idegenszerű, ismét mások eszkimó ruhában voltak, parókával és álszakállal. Vigyázatlanul gyújtott cigarettából egy szikra rápattant egy olyanra, akin gyúlékony ruha volt. A szerencsétlen, amikor látta, hogy tűzbe borult, társai közé rohant s egy pillanat múlva az összes könnyen gyúló ruhák lánggal égtek. Tizenkét fáklyához hasonló táncos szaladgált s annyira elvesztették a fejüket, hogy nem lehetett rajtuk segíteni. Egyik a másikra vetette magát, fájdalomukban ordítottak, tűzbe borították a báltermet, és kiállhatatlan büzt árasztottak. Ketten rövid idő múlva szénné égtek, később még 9 múlt ki rettenetes kínok között, 13-at pedig beszállítottak a kórházba. Ezen utóbbiak között volt Schmetzer József is, aki operáció alatt halt meg. Bőre a mellén és karjain elmállott s darabokban hullott le a húsról, amely szintén meg volt égve. Méltán tekintjük ezen kínokat az isteni igazságosság büntetésének, melyet a fiatal emberek istentelen és fajtalan életükkel érdemeltek ki. Ez a halál a poklot tárja szemünk elé, csakhogy ama két különbséggel, hogy nem volt olyan kínos és csak egy bizonyos ideig tartott.

1881. március 24-én másféle katasztrófa okozott rémületet és ijedelmet Niceában. A színház égett le. A színházba vezető ajtó szűk volt s emiatt tolongás esetén nem lehetett azon gyorsan kimenekülni.

Aznap telt ház volt. A függöny már felemelkedett, amikor egyszerre csak felrobbant a gáz és észrevették, hogy a színpadok közlő láng tört elő s terjedt a színpadon. „Tűz van, tűz van!” – kiáltások hangzottak fel a színházban s a zűrzavar általánossá lett, amikor újabb robbanások hallatszottak. A lámpák elaludtak s a nézőtérben, valamint a színpadon sötét lett, csupán a gyorsan terjedő tűz fényénél lehetett látni a szerencsétlen színészeket, akik eszeveszetten szaladgáltak és keresték a szabadulást, ámbar a láng minden kijárást elzárt. A közönség örült gyorsasággal rohant a csarnokból a kanyargós lépcsőkön a folyosóra. Az asszonyokat, gyermekeket letaposták. Csak a rémület és fájdalom kiáltásait lehetett hallani. Valóban borzasztó volt azon emberek jajgatása, akik menekülni akartak s vagy a füst fojtogatta, vagy szomszédaik taposták őket össze. Midőn a tűzoltók behatoltak a színház belsejébe, rettenetes látvány tárult szemük elé. Egész halmot képeztek a fekete, elégtelenedett, majdnem szénné égett holttestek. Férfiak, nők, gyermekek egymásba kapaszkodva egyszerre rogytak össze a szűk kijárási előtt. Mily megrendítő színjáték pereghetett le ott néhány perc alatt! Reggel 5 órakor 63 félig égett holttestet vittek be szent Vincze templomába. Arcvonásaikból és helyzetükből szörnyű haláltusára lehetett következtetni.

Hát a pokolban mi lesz? Ott is tűz lesz és az összes kijáratok zárva. A legrettenetesebb haláltusa kínjai is ott lesznek, csakhogy a megszabadító halál soha sem jön el. Önkéntelenül felmerül az a kérdés, el voltak-e készülve azon szerencsétlenek a halálra. Sajnos, a színházban nem készülnek a halálra! Nem támadhat-e bennünk az a sejtelen, hogy az a hely reájok nézve a pokol kapuja volt? Ó, ha ama megsült és szénné égett áldozatok sejtették volna, hogy mi vár rájuk, bizonyára lemondtak volna azon gyönyörűségről, melyért oly drága árt fizettek. Ó, világias gondolkozású emberek, a ti élvezeteitek is nagyon drágák lesznek, és ti mégsem akartok arról lemondani!

Még nagyobb szerencsétlenség történt 1881. december 8-án, a bécsi Ring színház égésekor. Offenbach: „Hoffman meséi” című darabját kellett előadni. Ez a darab először került színre, azért a nézőközönség nagyobb része korán érkezett, hogy jobb helyet kaphasson, összesen körülbelül 1500 személy volt ott. Este 7 órakor, mikor a darab

megkezdődött, hirtelen tűz ütött ki s „tűz van” kiáltások a jelenlevőkben oly rémületet keltettek, hogy az őrjöngéssé fokozódott. Egy perc alatt tűzbe borult az emberekkel telt terem s a pokol képét nyújtotta. Lehetetlen hüen leírni a közönség jajgatását, ordítását, kínjait és vadságát. A szerencsétlenek a kijáratok felé rohanva elestek s másokat is akadályoztak, közben az átégett gerendák fejeikre hullottak. Mások a csarnokból a második emeleti ablakok felé tódultak és onnan az utcára vetették magukat. Kívülről látni lehetett, amint egymásba fogózva láncot képeztek, mely az egyik pillanatban összetartott, a másikban azonban szétvált és lehullott, hogy a rettenetes tűz elől meneküljön. Nagyszámú nézőközönség maradt fogva az épület belsejében. Ezer férfi, nő és gyermek lett a tűz áldozata és pusztult el rettenetes halállal. Némelyek szénné égtek. Az épület kitarításakor csak megszenesedett csontokat találtak. De azért nem egyforma mértékű volt a pusztulás, sok halott csak félig volt megégve. Sok embert oly helyzetben találtak, mely rettentő küzdelemről tanúskodott. Következeteni lehetett, hogy abban a kemencében szörnyű viaskodás folyt le a szabadulásra törekvők között. A szerencsétlenek eszeveszetten fojtogatták, verték és rángatták egymást, csak hogy elérjék a szabadulást, mely pedig előlük örökre zárva volt. A küzdelemnek a tűz és a tűzhalál vetett véget.

Halvány képe ez a pokolnak, ahol az elkárhozottak egymást kínozzák a tűzben, de azzal a különbséggel, hogy soha meg nem hálnak s hogy az a tűz örök. A bécsi Ring színház pusztulása alkalmából utána néztek, hogy az utóbbi 50 év alatt hány esetben volt tűz a színházakban s néhány száz esetet hoztak fel. Vajon nem a Gondviselés figyelmeztetése-e ez, hogy azon intések nyomtatékaul szolgáljon, melyeket az egyház intéz a hívekhez. A mostani színházak a legtöbb esetben a vallástalanság s erkölestelenség iskolái, a nemzetek megromlásának okozói. A gyakori tüzek eléggé bizonyítják, hogy ezen épületek sokak számára ajtóul szolgálnak a pokolba.

Még a pokolba hulló lélek látása is kimondhatatlan kínt okoz. Boldog Mária Margitnak (Alacoque Szt. Margit – szerk. megj.) a történelem tanúsága szerint látomása volt. Megjelent neki egy szerzetesnő társa, aki nem régen halt meg. Az elhunyt imájáért és segítségéért könyörgött, mert kimondhatatlan kínokat szenvedett a tisztítóhelyen. „Nézd – szölt a boldoghoz, – az ágyat, melyen fekszem, s amelyen iszonyú kínokat kell elszenvednem!” – Láttam az ágyat, – írja a boldog – s még a rá való emlékezés is remegéssel fölt el. Tele volt éles, tüzes szegekkel, amelyek behatoltak a testbe. Az elhunyt elmondta, hogy ezen kínokat a szerzetesi szabályok teljesítésében tanúsított restségéért és hanyagságáért kellett túrnie. „De ez még nem minden”, – mondta tovább az elhunyt. – „Mellemben tépik a szívet büntetésül az előljárók ellen tanúsított zúgolódásért, nyelvemet férgek emésztik, a szeretet ellen vétő szavaimért és a hallgatás meg nem tartásáért. Mindez azonban csekélység összehasonlítva egy más büntetéssel, melyet az Úristen bocsátott reám s mely bár rövid ideig tartott, mégis nagyobb volt, mint a többi együttvéve.” A boldog megkérdezte, hogy mi volt az a büntetés. „Az Úristen megmutatta nekem, mint hullott a pokolba a legfölségesebb Bíró által kárhoztatba taszított egyik közeli nőrokonom, aki halálos bűnben halt meg. Ez a látvány annyira áthatott, hogy nincs erőm annak elbeszélésére...”

Sorius, szent Lidvina életrajzában elmondja, hogy Istennek eme szolgálója egy mélység fölé ragadtatva látta magát, melynek széles partjai virágokkal voltak borítva, de amit a mélységben látott, az borzalommal töltötte el. Ordítások, ütések, káromkodások, verekedések s hasonló dolgok zaja hallatszott onnan. Órangyala azt mondta a szentnek, hogy ez az elkárhozottak helye és azt akarta, hogy némi fogalma legyen azon kínokról, amelyeket ott kell szenvedni. „De hiába,” – mondja a szent nő, – „nem voltam képes odanézni, s hogy is tehettem volna azt, midőn a gyötrelem hangjainak zaja elviselhetetlen hatást gyakorolt reám.”

Hogyha az elkárhozottaknak nem is volna más büntetésük csak az, hogy mozdulatlanul kellene lenniök és sem helyüket, sem helyzetüket nem változtathatnák, már ez is elviselhetetlen kínokat okozna.

Egy gazdag ember nagy bűnös volt, fajtalan életet folytatott. Félt ugyan a pokoltól, de nem akart bűnös szokásaitól megválni, sem lelkét bűnbánat által megtisztítani.

Eljött azonban szent Lidvinához, akit nagy türelméről ismertek és arra kérte, hogy érette engesztelő cselekedetet végezzen. „Szívesen följánlom önért szenvedéseimet, – válaszolta a szent, – de azon feltétel alatt, ha ön egyetlen éjen át ágyában egy és ugyanazon helyzetben fog nyugodni, vagyis sem más oldalra nem fordul, sem föl nem kel, sem meg nem mozdul. A gazdag örömmel bele egyezett. Midőn azonban lefeküdt ágyába, egy fél óra múlva valami kényelmetlenséget érzett és szeretett volna megmozdulni. De azért nem tette és mozdulatlan maradt. A kényelmetlen érzés azonban annyira növekedett, hogy az óra végéig nem bírta kitartani. Erre felnyíltak a szemei. – „Hogyha – így szólt magához, – kényelmes ágyban, egy éjjelen át mozdulatlanul lenni oly gyötrelmet okoz, mi lenne akkor, ha tüzes ágyon kellene töltenem egy évszázadot vagy az örökkévalóságot. És én vonakodnék a könnyű bűnbánat által magamat megváltani a kintól?” ...

A csodálatosnak nevezett szent Krisztina San Tronban született 1150-ben. Halála után feltámadt és még 42 évet élt hallatlan szenvedések közepette, melyeket a tisztító tűzben szenvedő lelkekért és a bűnösök megtéréséért ajánlott fel. Ifjúságát ártatlanságban, engedelmisségben és béketűrésben töltötte, s mint szent halt meg életének 32. évében, vagyis 1182-ben. Testét bevitték az Istenanya templomába, ahol a gyászszertartást végezték, és ott letették a középső hajóban, szokás szerint nyitott koporsóban. Az istentiszteletre összegyűlt hívek áhítattal imádkoztak, amidőn a szentmise alatt a halott felemelkedett, madárkönyűséggel a magasba szállt s leült a falnak egy kiszögelésére. Erre a látványra a jelenlevők szétfutottak, s a templomban csak Krisztina legidősebb testvére maradt Tamás atyával, a lelkésszel, aki a vérontás nélküli áldozatot mutatta be. A szentmise végén megtudta a lelkész, hogy mi történt, s megparancsolta Krisztinának, hogy jöjjön le. Azonnal engedelmeskedett, könnyedén leereszkedett, mintha teste elvesztette volna súlyát s nyugodtan hazament testvérel. Midőn ismerősei és rokonai kérdezték, a következőket mondotta: „Mikor kileheltem lelkemet, angyalok vettek körül, akik átvitték egy sötét, rémes helyre, ahol nagyon sok emberi lélek volt. A szenvedők között sokat láttam olyanokat, akiket az életben ismertem.”

„A szörnyű gyötrelmek látása nagy részvétet keltett bennem, s azért megkérdeztem vezetőimet, mi ez a hely? Megnyugtattak, hogy ez nem a pokol, hanem a tisztítóhely. Azután megmutatták az elkárhozottak kínjait, ott szintén észrevettem néhány szerencsétlent, akiket egykor ismertem. Az angyalok ezután felvittek az égbe az Úristen örök trónja elé. A szeretettel teljes tekintet, mellyel a Mindenható fogadott engem, leírhatatlan örömmel töltött el. Éreztem, hogy az egész örökkévalóságon át örvendezni fogok az Ő jelenlétében. Gondolataimnak megfelelően így szólt hozzám a legfelségesebb Úr: „Úgy van, leányom, örökké velem leszel, de előbb választást engedek neked. Vagy már mostantól kezdve fogsz boldogságban örvendezni, vagy pedig visszatérsz még a földre, hogy halandó testedben elszenved a halhatatlan lelkek büntetését, de úgy, hogy ezen kínok nem fognak testedben nagy kárt okozni. Ezen szenvedésekkel kiszabadítod a tisztítóhelyről azon lelkeket, akik benned részvétet keltettek s ezzel egyúttal nagy mértékben hozzájárulsz az élők megtéréséhez és megigazulásához. Midőn küldetésed ideje letelik, visszatérsz ide és elnyered az én országomat.” Ilyen választást adott nekem maga az Úristen. Nem sokat gondolkoztam s azt választottam, amit a felebaráti szeretet sugallt. Láttam, hogy az Úristennek tetszett a választásom s megparancsolta, hogy vezessenek vissza a földre. Barátaim, – tette hozzá a szent, – ne csodálkozzatok a rendkívüli csodákon, melyeket rajtam látni fogtok. Az Isten cselekedetei lesznek azok, aki úgy cselekszik, amint neki tetszik, s aki gyakran megfoghatatlan tervek szerint, de csodálatraméltóan intézkedik” ...

Könnyű elgondolni, hogy a jelenlevők szent félelemmel teltek el. Csodálattal néztek Krisztinára s remegtek azon szenvedések elgondolásakor, melyeket ezen szent leánykának el

kell szenvednie. Ettől az időtől kezdve csakugyan más volt Krisztina, mint azelőtt. Olyannak látszott, mintha tisztító tűzben lélek volna emberi testben. Életében csodák váltakoztak hallatlan szenvedésekkel. Elkülönítette magát az emberek társaságától s legnagyobb részt a magányban élt. Reggelenként a szentmise után, melyen gyakran vette magához az Oltáriszentséget, erdőkbe, lakatlan helyekre ment, ahol éjjel-nappal imádkozott. Természetfölötti könnyűséggel volt megáldva, villámgyorsasággal repült egyik helyről a másikra, felszállt a fák tetejére, a házak fedelére, a templomok és várak tornyaira. Gyakran látták őt a járókelők, amint a fák ágain pihent s aztán felrepülve eltűnt, ha valaki jött. Lakóhelye nem volt, úgy élt, mint a madarak, kitéve az időjárás viszontagságainak. Csak egy durva és nagyon szegényes ruhája volt. Azzal tartotta fenn életét, amit az úton talált.

Ha tüzet látott, beletette kezeit, lábait, s ha lehetett egész testét is, és oly sokáig tűrte a kínokat, amíg a körülállók engedték. Alkalomadtán örömmel ment be égő kemencébe, vagy belemerült forrásvízzel telt edénybe. Tél idején egész éjjeleket töltött a befagyott folyóban. Máskor a rohanó vízárban rávetette magát a malom kerekeire és azokba belefogódzva törte magát. Ismét más módja volt a szenvedés utáni vágyának a kutyák felbosszantása, hogy azok harapják és tépjék testét. Gyakran végig karmoltatta magát a tövises bokrokkal.

Ily eszközöket használt testének kínzására, de amint azt az Úristen megmondotta, semmi sebhely se látszott testén, az sértetlen és megsebesítetlen maradt. Ezen szenvedéssel teljes élet rengeteg hívőnek szolgált épülésére, akik látták azt 42 éven keresztül, míg Krisztina élt. Nagyszámú bűnöst térített meg, s azután 1224-ben meghalt, hogy bevonuljon a választottak honába. Ha az ő sanyarú életének elbeszélése megremegtet, mit gondoljunk azon kínokról, amelyek a másvilágon vannak. A gyötrelemből egy óra – mondja Krisztus követésének szerzője – rettenetesebb lesz, mint a legkeményebb bünbánatban eltöltött századok. (I. könyv 24.) Japán történetében olvassunk az Ungen hegyen levő rettenetes szakadékokról. A hegy magas teteje 5 gerincre oszlik, melyek között szörnyű mélységek tátongnak. Ezekből időnként tüzes oszlophoz hasonló vízgőz és forró sár tör elő, melyek a levegőben kellemetlen bűzt árasztanak. Ezen örvényeket az ország lakói a pokol szennyének tartják. Az összes állatok kerülnek, még a madarak sem repülhetnek el felettük büntetlenül, bármily magasra szállnának is. Bungondono zsarnoknak Ximabara fejedelmének az jutott az eszébe, hogy ezen mélységekbe kell a keresztényeket bedobálni. Mily rettenetes halálgyötrelmeket kellett ott a keresztényeknek elszenvedniök? Szenvedéseik pedig sokáig tartottak, mert nem engedték, hogy ott meghaljanak, hanem midőn fuldokoltak, kihúzták őket, hogy ismét friss levegőt szívjanak.

A vértanúk testét áthatotta a kénköves bűzös víz, utálatos sebek borították el, s nemsokára csupa seb volt testük s minden tagjuk gennyedni kezdett.

Ilyen állapotban hagyták őket, hogy elpusztuljanak. Vajon az ilyen kínok nem pokoli gyötrelmek? Nem, ezek csak árnyékai a pokoli szenvedéseknek!

Ugyanezen Bungondono, hogy kipusztítsa Japánban a keresztényeket, hallatlan kínzásokat eszelt ki. Egyszer hét keresztényt vezettek elébe, akik örültek annak, hogy szenvedhetnek Krisztusért. Az elvetemedett zsarnok megparancsolta, hogy ezek számára hét gödröt ássanak, azokban állítsanak fel hét keresztet, erősítsék rá azokra a vértanúkat s azután elrendelte, hogy összes tagjaikat éles nádakkal vagdossák s a sebekbe egyidejűleg sót dörzsöljenek be. Mindez oly kimért lassúsággal történt, hogy a kínzás 5 napig tartott. Ezenkívül állati kegyetlenséggel erősítő szereket adtak be nekik, hogy gyötrelmeiket meghosszabbítsák. Pokoli kínok voltak ezek? Nem, csak árnyékai a pokoli szenvedéseknek.

Midőn a XV. században a kálvinisták bejöttek Hollandiába, Mestrixben néhány jézustársasági áldozópapot fogtak el és ezeken kitöltötték minden gonoszságukat. Nyakukra késekkel és éles szegekkel ellátott örvöt, kezeikre és lábaikra hasonló gyűrűket raktak. Felállították őket szegekkel kivert kis asztalokra, úgy hogy a szegény vértanúk sem rátámaszkodni, sem mozdulni nem tudtak fájdalom nélkül. Aztán körülrakták őket tűzzel és

ügy égették. Micsoda kínok! Ha a kínzottak mozdulatlanok voltak, akkor a tűz égette, ha mozdulni próbáltak, akkor a szegek szaggatták és a kések vágták őket. Az Isten szolgálói az Úr kegyelmének segítségével az egész kínzást győzelmesen állották ki, bármily rettenetesek voltak is szenvedéseik. Pokoli kínok ezek? Nem, alig árnyékai azoknak.

A hagyomány három kegyetlenségéről híres zsarnok nevét őrizte meg számunkra. Ezek Mezena, Acciolin és Fáláres voltak. Mezena áldozatait holttestekhez láncoltatta és ily helyzetben hagyta őket mindaddig, míg a holttestek bomlása és rothadása meg nem fojtotta őket. Acciolinnak oly félelmes börtönei voltak, hogy az elítéltek könyörögtek, hogy inkább öljék meg, sem mint oda zárják őket. Kérésük azonban nem teljesült s kötelek segítségével bevonszolták őket azon földalatti lyukakba, ahol élve lettek eltemetve. Fáláres áldozatait óriási ökörbe záratta, melyet tűzzel véttetett körül s így a benne levők élve égtek el. Mindezen kínok szörnyűségesek, de azért csak halvány képei és árnyékai azon gyötrelmeknek, melyeket az elkárhozottaknak kell elszenvedniük a pokolban.

A rómaiak különös módon büntették a szülőgyilkosokat. A bűnöst kígyókkal telt zsákba dugták s azután belevetették a tengerbe. Halvány képe ez azon kínoknak, melyeket az Úr Isten ellen vétők fognak elszenvedni.

A történelemben olvassuk azon szörnyű büntetés leírását, melyre Orániai Vilmos gyilkosát ítélték. Először vas vesszőkkel szabdalták a testét, azután éles szegeket vertek a testébe, majd lassú tűz hatásának tették ki, mely leírhatatlan fájdalmat okozott. Végül, mikor tüzes vassal kezeit elégették s már haldokolt, felnégyelték. A szerencsétlen valóban nagy gonosztettet követett el, pedig csupán halandó fejedelemre tört. Kérem azonban, mily büntetés várja azt, aki a Királyok Királya ellen tör?

Az istentelen és erkölcstelen Zénó császár rettenetes halállal múlt ki. 491. április 9-én éjjel túlságos evés következtében annyira elájult, hogy halottnak vélték és eltemették a császári sírboltba. Itt azonban magához tért, de hasztalanul kiáltozott szolgálói és testőrei után, mert senki sem adott választ kétségbeesett ordítására. Sötétségben, vastag falak és vasajtók mögött találta magát. Örülten rohant ide-oda s verte fejét a falba. Mily borzasztó volt ezen élve eltemetett fejedelem sorsa! S talán csak ilyen az elkárhozottak helyzete?

A pokol a világ csatornája, melyben az emberek minden erkölcsi szennye összegyűl. Benne halmozódik fel a fajtalanság, a mértéktelenség, a káromkodás, a kevélység, az igazságtalanság és minden gáztett, amely a lélek kelevénye.

Az erkölcsi piszokhoz hozzájárul a testek büze, mely borzasztóbb a holttestek és a legundokabb betegségek bűzénél. Szent Bonaventura azt mondja: „Ha egy elkárhozott testét temetetlenül hagynák a földön, akkor az lakhatatlanná lenne. Bűzzel töltené el az egész földet, miként a szobában hagyott holttest az egész házat betölti bűzével.”

Lionban egy ember bement egy sírba, amelyben egy nemrégiben eltemetett, de már egészen szétrothadt holttest volt. Alig lépett be a sírba, azonnal holtan esett össze. A káros gőzök oly gyorsan hatottak, hogy ott helyben megfulladt.

Sulpicius Severus elmondja Szent Márton életéből azt a hagyományt, hogy élete végén megkísérlése végett látható alakban eljött hozzá az ördög. A hazugság szelleme királyi alakban jött, fején arany koronával s azt mondotta, hogy ő a dicsőség királya, a Krisztus, az Isten fia. A szent püspök a kevélység jeleiből felismerte a kísértőt s megvetéssel elűzte. A kevély sátán megszégyenülten távozott, de a lakásban oly kellemetlen bűzt hagyott, hogy lehetetlen volt ott megmaradni.

A jézustársasági atyáknak már Szent Ignác idejében volt egy kolostoruk Lorettóban, a Boldogságos Szűz Mária temploma mellett. A sátán irigyelte azt a lelki hasznot, melyet ők a lelkeknek szereztek s harcot indított ellenük. Az Úristen megengedte, hogy látható alakban nyugtalanítsa őket. Az egész épületet ördögök vették körül s vagy ijesztgették a szerzeteseket, vagy verték őket s követelték, hogy hagyják el az épületet. A kísértők egyikét egy szerzetes kikergette cellájából s az midőn távozott, így szólt: „Tanácsaim nem tetszettek, lássuk csak,

hátha leheletem kellemesebb lesz neked”. Erre kinyitotta a száját és oly kellemetlen lehetetet fűjt a szerzetes arcába, hogy azt hitte megfűl. A szörnyű bűz miatt a cella hosszú időn át lakhatatlan volt.

A pokoli büntetések közé tartozik az ördögök és elkárhozottak borzalmas társasága. Vannak bűnösök, akik midőn érzik, hogy a pokolba kell menniök, azzal vigasztalják magukat: „Nemcsak én leszek ott!” Szomorú vigasztalás! Hasonló azon gonosztevőéhez, kit sok más fogollyal együtt ítélnek el gályarabságra.

Természetes dolog az, hogy a fogoly talál valami vigasztalást magához hasonlók társaságában. A pokolban erről szó sincs. Ott az elkárhozottak vadállatok lesznek egymásra nézve. Ott – mondja sz. Tamás – nem csak meg nem könnyítik a sorsot a társak, hanem ellenkezőleg még elviselhetetlenebbé teszik. (Suppl. 2. 86 a.)

Igen, azoknak társasága, akik a földön a legjobb cimborák voltak, a pokolba taszított lélekre nézve szerfölött gyötrelmessé válik. Boldogabbaknak éreznék magukat, ha társaik oroszlánok, tigrisek és más ilyen állatok volnának, mint sem barátaik, testvéreik, avagy rokonaik. Akarjátok talán látni a pokol nyomorát, amelybe azok estek, akik minden boldogságukat, Istenüket mulandó dolgokban keresték? Képzeljétek magatok elé a bűnös evangéliumi gazdagot. Megszokta életében a finom ételeket, melyeket ezüst tálon tettek eléje, híres borokat ivott arany serlegből, hivalkodva öltözködött s a pokolban a legszörnyűbb sorsra jutott. Ő, aki megtagadta Lázártól az asztalról lehulló morzsákat, most maga kénytelen irgalomért könyörögni. Most nem kér finom falatokat, hanem csak egy csepp vizet, de azt is hiába! Nem mondotta az Üdvözítő? „Jaj nektek gazdagok, mert meg van a ti vigasztalástok! Jaj nektek, kik jóllaktatok, mert éhezni fogtok!” (Luk. VI. 24. 25.)

Az örök kárhozat helyén semmi világosság sincs – írja szent Teréz, – a legsűrűbb sötétség uralkodik ott és mégis – ó csoda! – ámbár semmi világosság sem fénylik, mégis mindenki látja azt, ami a szemre a legrémesebb. Azon dolgok közül, melyek leginkább kínozzák az elkárhozottak szemét, legirtózatosabbak a teljes iszonyúságukban mutatkozó kínozó ördögök.

Szent Bernát mondja egy szerzetesről, aki cellájában tartózkodott, hogy hirtelen olyan borzalmasan kezdett kiáltozni, hogy az összes szerzetesek összeszaladtak és hallották, amint magán kívül kiabált: „Átkozott legyen az a nap, amidőn kolostorba léptem”. A megrémült testvérek faggatták őt s buzdították, hogy bízzék Istenben. Nemsokára lecsillapodva így szólt: „Nem, nem szabad a szerzetesi életet átkoznom. Ellenkezőleg, áldom a napot, melyen szerzetes lettem! Testvérek, ne csodálkozzatok azon, hogy úgy megijedtem. Két ördög jelent meg nekem. Borzalmas kinézésük ejtett önkívületbe. Ő, inkább minden kint elviselek, mintsem még egyszer lássam őket!” ...

Egy pap, midőn egy megszállottból kiűzte az ördögöt, megkérdezte a gonosz lelket, mily kínjai vannak a pokolban? A sátán azt válaszolta: „Örök tűz, örök kárhozat, örök romlás és az a rettenetes kín, hogy sohasem fogom látni Teremtőmet.”

– Mit tennél azért, hogy az Istent lássad?

– „Hogy Őt megláthassam, hacsak egy pillanatra is, kész volnék 10.000 évig gyötrődni. – De hiábavaló vágyakozás. Örökké kínokat fogok szenvedni és sohasem látom meg Őt!” ...

Hasonló alkalommal kérdezte az ördögűző pap a gonosz lelket, mi okozta neki a legnagyobb kínt a pokolban? Kimondhatatlan fájdalommal mondta: „Örökre, Örökre, Soha, Soha” ...

Egyszer egy istenfélő lélek a pokol fölött elmélkedett s midőn elgondolta, hogy a kínok örökké tartanak és változatlanok maradnak, lelke mélyéig megrendült, mert nem tudta ezt a végtelen szigorúságot Isten jóságával és más tulajdonságaival összeegyeztetni.

– Uram, – mondotta, – alávetem magam ítéleteidnek, de ne tartsd fenn sokáig igazságosságodnak szigorát!

Erre azt a választ kapta: – Fel bírod-e fogni, mi a bűn? Aki vétkezik, azt mondja az Úr Istennek: nem szolgállok neked! Nem engedelmeskedem törvényednek, nevetek fenyegetéseiden!

– Tudom Uram, hogy a bűn a Te fenségednek megsértése.

– Mérlegeld tehát, ha képes vagy a sértés nagyságát!

– Uram, ez a sérelem végtelen, mert a Te végtelen fönségedet érinti!

– Nem érdemli meg akkor az örök büntetést? Minthogy pedig az a büntetés a maga benső erejével nem lehet végtelen, azért az igazságosság megkívánja, hogy legalább tartamára nézve legyen ahhoz mérve. Ezért kívánja az isteni igazságosság az örök büntetést s hozza létre azt a rettenetes: mindiget... sohát...

Az elkárhozottak kényszerülnek elismerni ezt az igazságot és kínjaik között felkiáltanak: „Igaz vagy, Uram és igaz a Te ítéleted!” (Zs. 118.)

Damaszkuszi sz. János mondja szent Jozafát életrajzában, hogy ezt a fiatal herceget egy ízben nagy kísértések zaklatták és könnyek között könyörgött az Uristenhez, hogy megszabaduljon tőlük. Imája meghallgatást nyert. Lélekben elragadtatva egy sötét helyre vezetett, mely telve volt összekeveredett emberekkel. Volt ott egy kénnel és tűzzel tele tó s abban töméntelen sok szerencsétlen merült el. A kétségbeesett ordítások között meghallott Jozafát egy hangot: „Itt bűnhődnek a vétkek miatt, itt sújtja a pillanatnyi gyönyört örök kín.” Ezen látomány megerősítette őt és erőt adott neki, hogy ellensége minden támadását legyőzhesse. Szent Tamás azt mondja, hogy az elkárhozottak főképpen azt fogják sajnálni, hogy egy semmiért kárhoztak el, amidőn igen könnyen üdvözülhettek volna! Jonatánt halálra ítélték azért, hogy atyjának, Saulnak akarata ellenére megízlelt egy kis mézet. Balsorsában így kiáltott fel: „A vessző hegyén, mely kezemben vala egy kevés mézet ízleltem, és íme meghalok.” (I. Sám. XIV. 43). Még sokkal keserűbb lesz az elkárhozottak bánata, midőn meglátják, hogy egy csepp mézért, egy kis múlt gyönyörért ítéltettek örök halálra.

Lizimachus királyt körülfojták a szkithák s az összes forrásoktól elzárták. Nagy szomjúságtól gyötörve megadta magát ellenségeinek s azok csupán életét hagyták meg és semmi mást. Adtak neki egy pohár hideg vizet, hogy elolthassa szomját. Midőn kiitta, így szólt: „Ó, mily gyorsan elmúlt a gyönyör, melyért elvesztettem trónomat és szabadságomat!” Hasonlóképpen fognak az elkárhozottak jajgatni, de nagyobb fájdalommal: „Ó, mily gyorsan elmúlt a bűnös gyönyör, mely miatt az örök boldogság koronáját vesztettem el!”...

Ézsau fáradtan férve haza a vadászatról meglátta Jákobot, amint lencsét főzött és eladta neki elsőszülöttségi jogát egy tál lencséért. „És így elvevén a kenyeret és lencse étket evék és elméne; csekélységnek tartván, hogy elsőszülöttségét eladta” (Mózes I. 26-34).

Midőn ennek következményei lettek, midőn látta, hogy öccse, Jákob kapja a legnagyobb részt s neki csak kis örökség marad, akkor megijedt. Minthogy hiába keresett módot a dolog megváltoztatására, nagy fájdalomnak adta át magát és betöltötte a léget kiáltásaival. Ezen kiáltások az állatokéhoz voltak hasonlóak: – „Nagy kiáltással elordítá magát.” (Mózes I. 27-34.) Milyenek lesznek az elkárhozottak ordításai, midőn meglátják, hogy égi örökségüket még kevesebbért, mint egy tál lencséért adták el s belátják, hogy örök kínokat szereztek!

Midőn Jeremiás, Szedeciás, Júda királya előtt feltárta, mi vár rá a jövőben, isteni sugallat folytán így szólt: „Íme, én elétek adom az élet útját és a halál útját” (Jer. X. XI. 8.) Ha az én igéimhez ragaszkodói, nyugalmad lesz a trónon, ha pedig lábaid alá taposod azokat, a babiloni király kezeibe adlak téged.

Szedeciás azonban nem törődött az intéssel és a megjövendölt büntetések elérték őt Nabukodonozor, Babilon királya elfoglalta a zsidók országai Szedeciás szemeit kiszúratta s megbilincselve börtönbe dobatta. Mekkora lehetett a király bánata és szomorúsága, midőn eszébe jutottak Jeremiás próféta intő szavai. Gyenge képül szolgál ez egyúttal azon bánat és rettenetes szomorúság megismerésére, mely az elkárhozottakat éri. Siratják ott a haszontalan

játékokkal elvesztegetett időt, s azt, hogy elfeledkeztek az üdvösségről. Egy óra, – mondják, – meghozhatta volna azt, amit most már az egész örökkévalóság vissza nem szerezhethet.

Niremberg atya beszéli, hogy Istennek egy szolgája egy elhagyott helyen, ahol senki sem járt, halk sóhajokat hallott, melyek csak természetfeletti lehetek. Megkérdezte tehát, kik sóhajtoznak oly fájdalmasan és mi a kívánságuk? Erre egy siralmas hang azt válaszolta: „Elkárhozottak vagyunk. Legalább tudják meg az emberek, hogy a pokolban megsiratjuk az elvesztett, drága időt, amit mi a földön csupán haszontalanságokra és gonosztettekre használtunk fel. Ó, egy óra megszerezhette volna számunkra azt, amit most már az egész örökkévalóság vissza nem adhat” ...

VIII. A pokoltól való üdvös félelem

Félnünk kell a pokoltól, mert bele találunk esni. Ó, milyen könnyű az elkárhozás s mily nagy az elkárhozottak száma! Szent Terézia a zivataros téli napon hulló hópelyhekkel hasonlítja őket össze.

Pereira Antal atyának hitelesen beigazolt jelenései voltak. Egy ilyen jelenés alkalmával látta, hogy úgy hullottak a bűnös lelkek az örvénybe, mint a malomkő alá hulló mag, mint a tágas mézségező kemencébe a kövek. Az Úristen egy alkalommal óriási néptömegnek mutatta meg, hogy a lelkek úgy hullanak a pokol mélységeibe, mint ősszel a száraz falevelek, hullanak a szél fuvalmára. Baldinucci Antal atya, a híres, szentként tisztelt misszionárius, aki 1717. évben halt meg, egyszer a szabad ég alatt prédikált, mert a templomba nem fértek be mindazok, akik az ő tanítását hallani kívánták. „Testvéreim, – mondta a pokolról beszélve, – akarjátok tudni mily nagy azok száma, akik elkárhoznak? Nézzetek erre a fára!” – Mindnyájan az oldalt álló, levelekkel borított fára irányították tekintetüket. A következő pillanatban szél támadt, megrázta a fa ágait és a levelek oly nagy mennyiségben hullottak le, hogy igen kevés maradt belőlük a fán. „Íme, – szolt az Isten embere, – mennyi lélek megy a pokolba s mily kevés üdvözülni! Törekedjetez tehát arra, hogy ti is az utóbbiak közé tartozzatok!”

Niremberg atya püspökről beszél, akinek az Úr Isten különös kegyelméből megjelent egy szerencsétlen elkárhozott, aki nem régen halt meg. Az elkárhozott azt kérdezte, vannak-e még emberek a világom. Mikor a püspök csodálkozott az ilyen kérdésen, hozzátette: „Amióta ezen a szomorú helyen vagyok, oly sok lélek jött ide örök kínokra ítélve, hogy nehéz elhinni miszerint még vannak a földön emberek”. Ezek a szavak arra emlékeztetnek minket, amit az Üdvözítő mond az evangéliumban: **„Menjetez be a szoros kapun! Mert tágas a kapu és széles az út, mely a veszedelemre visz, és sokan vannak, kik azon bemennek. Mert szoros a kapu és keskeny az út, mely az életre visz és kevesen vannak, kik azt megtalálják!”** Máté VII. 13. 14.

Hogy megmeneküljünk a pokoltól, el kell hagynunk az oda vezető utat, meg kell szüntetnünk az elkárhozás okát: a bűnt. Különböző gonoszságok, hol ilyenek, hol amolyanak, visznek a pokolba.

Sokan vannak, akik bűnökben hálnak meg, mert megvetették a szentségeket, de még azok között is, akik felveszik azokat, kevesen vannak, akik töredelmesen gyóntak. Ilyen esetet közölnek a Praguai Évkönyvek az 1640-ik évből. Az Elszenderülésről nevezett kerületben meghalt egy asszony, aki egy húsz éves fiút hagyott maga után. Ezen ifjúnak rettenetes állapotban jelent meg elhunyt anyja. Ez azt mondta neki, hogy elkárhozott, mert nem volt őszinte a bűnök megvállásában és hogy sokan kárhoztak el bűneiknek a gyónásban való eltagadása miatt, „Legyen hasznodra szerencsétlen anyád példája!” – tette még hozzá.

Niremberg atya egy más elkárhozotról is említést tesz, aki kinyilvánította elkárhozása okát. Egy ifjú felületes módon keresztény életet élt ugyan, de egy ellensége volt, akit gyűlölt s midőn a szentségekhez járult, szívében megtartotta az ellenszenv és bosszú érzelmeit, melyeknek eltávolítását parancsolja Krisztus. Halála után megjelent atyjának és azt mondta neki, hogy elkárhozott amiatt, hogy nem bocsátott meg ellenfelének. Végül kimondhatatlan fájdalommal kiáltott fel: „Ó, ha az ég összes csillagai tüzes nyelvekké változnának is, még sem tudnák kifejezni, mily nagy kínokat kell elszenvednem!”

Egy szerencsétlen, aki rossz gondolatokkal szeretett foglalkozni, megbetegedett és felvette az utolsó szentségeket. A következő napon ezen ifjút gyóntatója meg akarta látogatni és az úton magával szemközt látta őt jönni.

– Ne menj tovább – mondta neki, – én már meghaltam és elkárhoztam.

– Hogyan, – kérdezte a lelkész – hát nem jól gyóntad meg bűneidet?

– Jól gyóntam meg, hanem azután az ördög gonosz gyönyöröket állított elem s megkérdezte, hogy azon esetben, ha meggyógyulnék, visszatérnék-e kedvteléseimhez? Én hozzájárultam ezen gonosz rábeszéléshez és abban a pillanatban meghaltam. – Ennek elmondása után szétnyitotta ruháját, megmutatta az őt égető tüzet és eltűnt.

Niremberg atya műveiben olvassuk, hogy egy előkelő, igen vallásos nő kérte az Úr Istent, adja tudtára neki, mi az, ami a legjobban visszatetszik az Ő isteni Fölségének a nőknél? Az Úr Isten csodás módon hallgatta meg őt. Megnyitotta szemei előtt az örök örvényt. Meglátott ott egy rettenetes kínokat szenvedő nőt, akiben azonnal felismerte nemrég elhunyt barátnőjét. Ez a látvány csodálattal és szájalommal töltötte el, mert úgy gondolta, hogy az a nő nem élt bűnös módon. Akkor a szerencsétlen azt mondta neki: „Igaz, hogy én eleget tettem a vallás különböző előírásainak, de rabszolgája voltam a hiúságnak. Tetszésvágytól ösztönözten tartózkodás nélkül vásárolgattam magamnak különböző divatos ruhákat, hogy magamra vonjam a tekinteteket s ily módon sokakban tisztátalan vágyakat ébresztettem. Ó, ha tudnák a keresztény nők mennyire utálatos az Úr előtt az öltözködésben való szerénytelenség!” Abban a pillanatban két tüzes nyíl szúrta őt át s elsüllyedt egy olvadt ólommal telt üstben.

Kantimirai Tamás, a tudós szent Domonkosrendi szerzetes előadja, hogy Bruxelles-ben egy szerencsétlen bűnös élt, aki rabja volt a kicsapongásnak és egyéb gonoszságoknak. Volt neki egy barátja is, aki hűséges társa volt a kicsapongásokban. A halál hamar véget vetett bűnös életének. A temetés után az elszomorodott barát bement az elhalt szobájába s ott sóhajokat hallott. Egy pillanatra megijedt s nem tudta mit csináljon. Végre neki bátorodott s megkérdezte: „Ki sóhajtozik itt?”

– Én vagyok, a te barátod, akit eltemettél. Lelkem a pokolban van! – Azután rettenetes jajgatással hozzátette: Jaj nekem, körülvevett a pokol s bezárult fölöttem az örvény szája!...

Granadai Henrik említést tesz egy fiatal személyről, aki csupán a hiúsága és tetszvágya miatt kárhozott el. Vallásosan élt, de tetteinek az a vágy volt a fő indoka, hogy minél jobban hódoljanak szépségének és jóságának. Megbetegedett s a szentségek felvétele után elhunyt. Midőn gyóntatója imádkozott érte, megjelent neki s kijelentette, hogy elkárhozott s elkárkozásának hiúsága volt az oka. „Csupán arra törekedtem, – tette hozzá, hogy tessek az emberek szemeinek. Ez a vágy sok bűnömnek volt okozója s egyúttal megakadályozott a szentségek méltó és érvényes fölvtételében s végül kínoiba taszított.”

Egy uzsorásnak két fia volt, akik atyjuk nyomdokaiban jártak. Egyikük Isten kegyelméből elhagyta a bűnös foglalkozást s elment a pusztába. Távozása előtt könnyek között kérte atyját és testvérét, hogy gondoljanak lelkük üdvösségére. De hiába, megmaradtak a bűnben s bűnbánat nélkül haltak meg.

Az Úr Isten kinyilvánította a remete előtt lelkük szomorú sorsát. Elragadtatásában egy magas hegyen látta magát, mely alatt tüzes tenger terült el, s amelyből viharos zaj és különféle lárma hangzott fel. Nemsokára azok között, akik lánggal égtek, észrevette atyját és bátyját, akik átkozták egymást: „Légy átkozott gonosz fiú, miattad követtem el igazságtalanságokat s vesztettem el lelkemet!”

– Légy átkozott gonosz atya, mert a te rossz példád oka az én kárhozatomnak!

– Légy átkozott meggondolatlan fiú, hogy részt vettél atyád bűneiben!

– Légy átkozott életem gonosz okozója, hogy kárhozatra neveltél engem! ...

Íme, a gonosz szülők és az elvetemedett gyermekek ily módon átkozzák egymást örökké!

...

IX. Gondolj a pokolra!

Szent Doziteusz, aki a IV. században élt, hivatalnok volt Konstantinápolyban az udvarnál. Teljesen világias életmódot folytatott s a szent hit igazságait alig ismerte. Minthogy sokat hallott Jeruzsálemről, kíváncsiságból odautazott. Ott várt reá az Úr irgalma. Ennek eszközéül egy a templomban függő és a pokoli kínokat ábrázoló kép szolgált. Azt ábrázolta a kép, hogy mint tépték széjjel a tüzes tengerbe merült szerencsétleneket szörnyű óriások, akik örvendtek az ő gyötrelmeiknek. Ezen látvány hatása alatt megkért egy embert, hogy magyarázza meg neki a kép jelentését. „Ez a poklot jelenti, – mondta az ember – és a benne levő elkárhozottak kínjait.” – Miért kárhoztak el? Engem is érhet ez a szerencsétlenség? Mit kell tennem, hogy megmeneküljek a pokoltól?

Ilyen kérdéseket intézett Doziteusz tanítójához. A hallott igazságok annyira áthatották, hogy haladéktalanul kolostorba lépett s a jámborság útján nagy előhaladást tett.

Aki gyakran gondol a pokolra, nem jut oda, mert a kísértések alatt a reá való emlékezés megtartja őt a kötelesség határai közt. Szent Martinián már 25 évig élt a magányban, mikor az Úr Isten nem várt próba alá vetette hűségét. Egy istentelen, gonosz nő, Zoe eljött hozzá, hogy rosszra csábítsa. Koldusnőnek öltözött s felhasználta a nagy vihart Martinián ajtajához jött segítségért könyörögve. A szent remete ilyen körülmények között nem tudta őt elűzni. Befogadta s felgerjesztve a tüzet azt tanácsolta neki, hogy szárítsa meg ruháját. Zoe nemsokára ledobálta magáról a rongyokat s mindenféle női csákkal felfegyverzett szép alakban állott Martinián szeme előtt. Az Isten szolgája ebben a nagy veszélyben rágondolt a pokolra és mezítelen lábbal kétszer belépett a tűzbe. A fájdalom miatt feljajdult. Azután így szólt lelkéhez: „Ó, lelkem nem bírod kiállni ezt a gyenge tüzet, hát hogyan bírnád elszervenvedni a pokol tüzét?” A kísértést legyőzte és Zoe megtért. A pokolról való megemlékezésnek ily üdvös hatása volt.

Ismét egy más remete, hogy el ne essen a kísértésben, mely megtámadta őt, tüzet gyújtott. Azután pedig, beletette ujját a tűzbe s jó sokáig tartotta benne. Azután így szólt: „Minthogy vétkezni akarsz s a pokolba jutni, mely bűneid büntetése lesz, előbb próbáld meg, lesz-e erőd az örök tűz kínjainak elviselésére”.

Mondják, hogy Nérei szent Fülöphöz egyszer eljött egy rossz életű ember. Ez ellenséges érzelmekkel viseltetett a szent iránt s a legigazságtalanabb módon szemrehányásokkal illetve, szidalmazta és annyira dühös volt, hogy nem is engedte, hogy a szent kimagyarázza magát. Erre szent Fülöp odament a tűzhelyhez, rámutatott a tűzre s így szólt: „Nézz erre a tűzre!” A bűnös oda pillantott s a tűz helyén egész tűzörvényt látott, melynek mélyén észrevette az ő számára rendelt helyet is. Ezen látványtól áthatva a bűnös azonnal lecsillapodott, felismerte lelkének utálatos állapotát s megváltoztatta életét.

Franciaországban az Amiens melletti St. Axel kollégiumban 1815-ben meghalt Bove Lajos Ferenc nevű ifjú. Még csak 14 éves volt, de már megért az ég számára, annyira ártatlan és szent volt élete. Hogy fiatal korában már oly előhaladást tett az erényekben, azt a pokolra való emlékezésnek köszönhette.

Egyszer mikor még gyermek volt, anyja oldalán az égő tűz mellett ült. – Mama, – kérdezte, – a pokol tüze szintén oly égető lesz, mint ez? – Ó, ez a tűz a másikkal összehasonlítva semmi! – Ó, ha én is bele találnék esni, – kiáltott fel félelmében a gyermek. Anyja erre azt felelte neki: A pokol csupán a gonoszok számára van. Ha kerülni fogod a bűnt, nem kell félned a pokoltól! – Ez a szó oly mélyen behatolt Lajos szívébe, hogy attól az időtől kezdve félve kerülte a bűnt.

1540-ben boldog Lefebre Péter atyát, Lojola szent Ignác első társainak egyikét, midőn Pármából Rómába utazott, Flórencz és Sienna között oly vidéken lepte meg az éj, mely

rablók és útonállók támadásairól volt nevezetes. Szokása szerint őrzőangyala oltalmába ajánlotta magát s nemsokára észrevett egy házat, amelyben szállást kért. Ősszel történt, az idő hűvös és esős volt.

Ama ház lakói, midőn meglátták a papot, nagy tisztelettel és szívességgel fogadták. Ételt tettek eléje és kérték, hogy a tűz közelében szárítsa meg a ruháját. A tűz mellett ülve az isteni dolgokról beszélt midőn nehéz lépések hallatszottak s a következő pillanatban belépett 16 rabló. Azonnal enni kértek s az asztal mellé telepedve ének és illetlen beszédek között ettek, ittak. Lefebre Péter atya nem mozdult a helyéről s elgondolkozva szemlélte a tüzet. – Mit csinálsz ott? – kérdezte a rablók feje. Először semmit sem válaszolt az Isten szolgája. – Miért nem felelsz? – kérdezte ismétlen a rabló, – talán süket és néma vagy? – Nem, – válaszolt a pap, – hanem egy gondolat foglalkoztat. – Micsoda az a nagy gondolat? Mondd meg nekünk is, miről gondolkozol! – Azon elmélkedem, – felelt a lelkész nyugodt, nyomatékos hangon, – hogy a bűnösök öröme nagyon szerencsétlen s ez a tűz a pokol tüzét juttatja eszembe, amit el nem kerülnek, hacsak idejében szívből meg nem térnek az Úr Istenhez. – A meggyőző erővel mondott szavak tisztelettel töltötték el a durva embereket. Elhallgattak s a lelkész felhasználva a figyelmüket beszélni kezdett a reájuk váró következményekről.

Mindenekelőtt, hogy a földi igazságszolgáltatás kezeibe juthatnak s azután, ami még rettenetesebb s föltétlenül bekövetkezik, az isteni igazságosság kezébe. Azután átment a lelki békére, amit csak a tiszta lelkiismeret adhat. Beszélt az Isten irgalmáról és pedig oly hatással, hogy mindnyájan sírtak s bűneik bocsánatáért esedeztek. Végül kellőleg kioktatta és oly jól előkészítette őket, hogy még azon éjjel mind a tizenhatan meggyóntak nála.

A pokolra való emlékezés megerősíti a leggyengébbeket is. Két keresztény nőt, Dominiát és Teonilát Lizias prefektus elé állították, aki rájuk parancsolt, hogy a szent hitet hagyják el s áldozzanak a bálványoknak. Ezt azonban a nők erélyesen megtagadták. Erre Lizias megparancsolta, hogy gyújtsanak máglyát és egyúttal állítsanak fel oltárt is a bálványok számára. – „Válasszatok, – szólt hozzájuk, – vagy áldoztok az isteneknek, vagy pedig ti fogtok megégni a máglya lángjai között”. – Fontolgatás nélkül azt felelték: „Nem félünk attól a lángtól, mely nemsokára elalszik. Az a tűz, amelytől félünk, a pokol tüze, az soha ki nem alszik. Hogy tehát bele ne essünk, megvetjük a ti isteneiteket s tiszteljük Jézus Krisztust”. – így szenvedtek vértanú halált a 255. évben.

Cesarius előadja, hogy egy bűnös ember, akiért nagyon imádkoztak, megbetegedett és meghalt. A temetés alatt feléledt és egészségesen felkelt, de rettenetes ijedségtől volt áthatva. Mikor megkérdezték, hogy mi történt vele, azt mondta: Az Úr Isten nagy irgalmat gyakorolt velem, megmutatta nekem a poklot, azt az Óceánt, amelybe be kellett volna kerülnöm bűneim miatt. Azonban haladékat kaptam, hogy bűnbánatot tartsak vétkeimért – Attól az időtől kezdve az a bűnös más emberré lett. Az volt minden gondolata, hogy bűnei eltöröltessenek a könnyek, a böjtök és az ima által. Kenyéren és vízen élt s mindent a szegényeknek adott, amit munkájával szerzett. Mikor rá akarták venni, hogy mérsékelje vezeklését, azt mondta: Én láttam a poklot s a földön semmiből sem lehetne túl sokat tenni, hogy a poklot elkerüljük. Ó, a pokol! Ha az összes erdőkből egy máglyát készítenének, s azt meggyújtánák, én szívesebben lennék abban a világ végéig, mintsem egy órát szenvedjek a pokoli tűzben!

Tiszteletreméltó Béda beszél egy nortumberlandi gazdag emberről, akit hasonló módon változtatott a pokol látása új emberré. Frithelmnek hívták s nagyon világius életet élt, hasonlóan az evangéliumi gazdaghoz. Az Úr Isten különös irgalomból látomásban részesítette, amelyben meglátta az örökre elkárhozottak kínjait. Magához férve Frithelm meggyónt, vagyonát szétosztotta a szegények között, s kolostorba ment és ott vezekelt. Télen fagyos vízben tartózkodott, nyárban meleg és súlyos dolgokat viselt s a legkeményebb böjtökkel sanyargatta magát késő öregségéig. Amikor mérséklést ajánlottak neki a vezeklésben, azt mondta: Ha ti is láttátok volna a poklot, mint én, másképp beszélnétek.

– De hogyan bírsz kiállni oly súlyos vezeklést?

– Csekélységnek nézem én azt azon pokoli gyötrelmekhez képest, amelyekre bűneimmel rászolgáltam.

Segur atya érdekes esetet mond el, mely azon század elején a St. Cirben levő katonai akadémián történt. Rigolo atya, az intézet káplánja elmélkedéseket tartott a növendékek számára, akik lenyugvás előtt minden este összegyűltek imára a kápolnában.

Egy este a káplán az elmélkedés után, melynek tárgya a pokol volt, gyertyával a kezében saját lakásába ment, amely az előjárók számára fenntartott részen volt. Abban a pillanatban, midőn már az ajtót nyitotta, meghallotta, hogy valaki, aki a lépcsőkön utána megy, szólítja őt. Egy öreg kapitány volt s látszott rajta a rosszakarat – „Engedj meg atyám,” – szólt gúnyosan. – „nagyon szépen beszéltél ma a pokolról, de elfeledted megmondani, hogy ott vajon pörkölni, sütni vagy főzni fognak? Megtudnád azt nekem mondani?” – A káplán látta, kivel van dolga s élesen a szeme közé nézett, gyertyáját a kapitány orrához tartva nyugodtan azt felelte: „Meg fogod majd látni kapitány”. – Ezen szavak után bezárta az ajtót, mert nem tudta visszatartani a nevetést a kapitány ostoba és megzavarodott kinézése fölött.

Többet nem is gondolt a dologra. Sejtette azonban, hogy a kapitánya legmesszebből kerülni fogja őt. Kitört a forradalom. Saint Cirben, mint másutt is, megszüntették a kapellániát s Rigolo atya a párizsi érsektől más, nem kevésbé tekintélyes állást kapott.

Húsz év múlva Rigolo atya egy este társaságban volt. Egyszerre hozzá lép egy aggastyán s üdvözlés után azt kérdezi tőle, hogy Rigolo atyával, a saint cir-i volt káplánnal van-e alkalma beszélni? Az igenlő válasza az öreg bensőséggel így szólt: „Engedje meg atyám, jótevőm, hogy kezét megszoríthassam, s hálámnak kifejezést adhassak. Ön megmentett engem!” – „Én? Miképpen?” – „Nem ismer meg? Emlékezzék csak arra az estére, amidőn egy kapitány, a pokolról szóló tanítása után gúnyolódva kérdezősködött arról, és ön az ő arcához közelítve a gyertyát azt mondotta: majd meg fogod látni kapitány! Az a kapitány én voltam. Azon időtől fogva azok a szavak folyton a fülemben csengtek s eszembe juttatták, hogy égni fogok a pokolban. Tíz évig tusakodtam, végül is meg kellett adnom magamat. Meggyóntam, keresztény lettem és pedig szívvel- lélekkel keresztény. Önnek köszönhetem a szerencsét s örülök, hogy önnel találkozhattam és hálámat kifejezhettem”.

Bussi atya a múlt század elején missióba volt küldve délre, valami nagyobb helyre s ott az egész lakosságot megindította beszédeivel. Télen történt, éppen karácsony előtt. Nagy hideg volt. A szobát, amelyben a pap lakott, egy kemence melegítette s abban állandóan égett a tűz. Egy nap bejött hozzá egy ifjú, akire különösen felhívták a figyelmét, mert nagyon gonoszul élt s híres volt az istentelenségével való dicsekvéséről. Bussi atya mindjárt gondolta, hogy ezzel nem lesz könnyű a dolga. Így szólt tehát hozzá: Jöjj, drága barátom ne félj, senkit sem gyóntatok én meg erőszakkal! Ül le s a tűz mellett elbeszélgetünk egy kicsit. – Kinyitotta a kemencét s észrevette, hogy a tűz már kialvóban van. – Mielőtt azonban leülne, – szólt a pap az ifjúhoz, – hozz nekem egy, vagy két darab fát. – A vendég megtette ezt. – Most pedig – tette hozzá a pap – tedd be azokat a kemencébe, minél mélyebbre. – Abban a pillanatban, mikor az ifjú a kemence fölé hajlott, megragadta őt Bussi atya s benyomta a kemence mélyébe. Az ifjú felsikoltott: „Mi az, megbolondult vagy mi lelte? Meg akar égetni!” A pap azonban nyugodtan így szólt: „Mi van veled kedvesem, nem kell neked ehhez hozzászoktatnod magadat? A pokolban, ahová be fogsz menni, ha így élsz, mint eddig, nem csak ujjaid hegyei fognak égni a tűzben, hanem az egész tested s amellet ez a kis tűz semmiség a másikhöz hasonlítva. Tehát tovább, barátom, tovább s gondold meg, hogy ehhez hozzá kell szoktatnod magadat!” – Ismét meg akarta őt ragadni, de az védekezett. – „Szegény gyermekem, szólt akkor Bussi atya nyomatékos hangon, – gondolkozzál csak egy kicsit a fölött, nem volna-e jobb mindent elvetni, mint a pokolban örökké égni? Az az áldozat, amit az Úristen kíván tőled, hogy megkímélhessen a rettenetes büntetéstől nem csekélység-e a valóságban?” – Az ifjú elgondolkozva távozott. Komoly vizsgálat alá vette magát, s rövid idő

múlva önként visszajött a misszionáriushoz s ez segítségére volt a bűnöktől való megtisztulásban és megjavulásban.

Tény, – mondja Segur atya, – hogy azon ezrek és tízezrek között, akik istentelenül élnek és akik, ami ebből következik – a pokolba vezető úton haladnak, egyet sem találnánk olyat, aki ragaszkodna a rosszhoz, ha bebizonyítják előtte a pokol kínjait. Nincs oly esztelen, aki belemenne ilyen alkuba: Egész éven át szenvedélyeidben élhetsz s kitöltheted vágyaidat, de valamikor egy napig, avagy csupán egy óráig tűzben leszel. Mondom, hogy senki, de senki sem menne bele az ilyen vásárba. Akartok erre nézve példát? Hallgassátok meg tehát egy öreg uzsorás három fiának a történetét.

A családatya, aki mások megkárosításával gazdagodott meg, halálosan megbetegedett. Tudta, hogy az üszög átment a vérbe, de nem lehetett őt rábírní, hogy az okozott károkat visszatérítse. – Ha visszaadom, – szolt, – mit fognak csinálni a gyermekeim?

Gyóntatója, egy éles eszű ember, meg akarta menteni a vesztébe rohanó lelket s ügyes fogással élt. Így szolt hozzá: Ha meg akar gyógyulni, én megadom arra nézve az eszközt, csakhogy ez drága. – Akár 1000 koronába kerül is, nem baj – szolt örömmel az öreg. – Miben áll az? – Az egész dolog abból áll, hogy az üszkösödő helyre zsírcseppet kell rábocsátani élő emberből. Nem kell sok. Ha találhatna oly embert, aki 10000 koronáért, megengedné, hogy egy negyedóráig süljön a keze, ez elég volna. Hiába! – sóhajtott a szerencsétlen, – félek, hogy senki sem fog erre vállalkozni. – Szólítsa fel legidősebb fiát, – mondja a lelkész, – ő szereti önt, s örököse lesz. Mondja neki: Drága fiam, megmentheted életedet, ha beleegyezel abba, hogy kezéd csupán egy negyedóráig süljön. Ha megtagadja, mondja ezt a másodiknak, s ígérje meg neki, hogy őt teszi örökösévé. Ha pedig ez is vonakodnék, a harmadik bizonyosan hozzájárul tervéhez. – A beteg egyenkint kérte fiait, de mindnyájan megtagadták kérésének teljesítését. Erre így szolt az atya: Egy pillanatnyi fájdalom is elijeszt benneteket atyátok életének megmentésétől, nekem pedig, hogy sorsotokról jól gondoskodhassak, a pokolba kellene mennem! Örökké égnem! Valóban esztelen volnék! – Azután visszatérített minden kárt nem gondolva gyermekeivel. Helyesen cselekedett.

1844-ben, – írja ugyanaz a Segur atya – a Párizs melletti Issyben volt egy igen híres fizika tanár, akinek az alázatossága és önsanyargatásai mindenkiben tiszteletet ébresztettek. Felszentelése előtt ez a Penolis atya a leghírnevesebb tanár volt a politechnikumban. Egyszer fizikai kísérlet alkalmával a tanár kezében meggyúlt a foszfor és a láng egy pillanat alatt egész kezét körülvette. Bár a tanítványok segítségére voltak a tűz eloltásában, néhány pillanat múlva az egész kéz alakatlan, csontig égett tömeg lett, az ujjakon a körmöknek nyomuk sem maradt. A fájdalomtól elájult szegény. Hogy a megkínzottnak fájdalmát enyhítsék, kezét hideg vízzel telt edénybe tették. Éjjel nappal iszonyú jajkiáltásokat hallatott, a jelenlevő tanítványoknak pedig azt mondogatta: Ó gyermekeim! Ó gyermekeim! Ne menjetek a pokolba!

Szent Ignác idejében egy Keresztelő János nevű fráter élt Rómában a tanárok házában, aki az önsanyargatásban való buzgóságáról volt nevezetes. Minthogy szakács volt, a tűz, amely szüntelenül égett a konyhában, az isteni igazságosság tüzeire emlékeztette, amelyben az istentelenek örökké bűnhődni fognak. Egy ízben mélyen áthatva a pokolról való gondolatoktól fontolóra vette bűneit s oly hév fogta el, hogy kezét betette a tűzbe és megégette azt. A keletkezett büzt megérezte az elöljáró atya, bement a konyhába s megkérdezte, hogy mi történik ott? A fráter nem bírta eltitkolni nagy fájdalmát, beismerte hibáját s lábához borulva bocsánatért esedezett. A dolgot bejelentették szent Ignácnak azzal, hogy mivel a fráter kezét elvesztette, már nem alkalmas további kötelességének teljesítésére. A szent inkább részvétre, mint büntetésre méltónak tekintette tévedését. Imádkozni kezdett, s mint szokta, az éj egy részét imában töltötte. A következő napon a fráter keze oly ép volt, mint azelőtt. Mintha semmi baja sem történt volna. Az Úristen csodát mívelt s megmutatta,

hogy bár tévedett a fráter, ennek oka, tudniillik a pokoltól való félelem, előtte mégis kedves volt.

Szent Terézia látta az ő számára készített helyet a pokolban és ennek emléke adott neki erőt a legsúlyosabb megpróbáltatások elviselésére, önmaga beszéli ezt el életleírásában (52. fejezet). „Egy napon imádság közben nem tudom, mily módon, testtel és lélekkel a pokolba vitettem. Megtudtam, hogy az Úristen meg akarta nekem mutatni azt a helyet, ahová jutottam volna, ha életemet meg nem változtattam volna. Sehogy sem lehet azokat a kínokat leírni, azok felfoghatatlanok! A lelkemben égető tüzet éreztem, de egyúttal testemet is elviselhetetlen kínok szaggatták. Életem folyamán nagy gyötrelmeket állottam ki, de ez mind semmiség volt azon kínokhoz hasonlítva, amelyeket abban a percben szenvedtem. A legszörnyűbb volt az a tudat, hogy azon kínoknak nincs sem végük, sem enyhülésük. Amellett a test kínjai bár rettenetesek voltak, a lélek kínjaihoz viszonyítva mégis csekélységnek látszottak. Midőn éreztem, hogy égetnek, és szinte darabokra vagdalnak, a legszörnyűbb halálos kínokat s a legkétségbeejtőbb lélekgyötrelmet szenvedtem. Azon a helyen semmi remény nincs. Kellemetlen, szörnyű bűz, semmi világosság, a legborzasztóbb sötétség s mégis mily csodálatos, minden világosság nélkül is mindent lehet látni, ami a szemre gyötrelmes. Szóval mindaz, amit a pokolról hallottam, vagy a könyvekben olvastam, a valósághoz képest semmiség. Az egyik és a másik között oly különbség van, mint a vászonra festett rideg kép és az élő személy között. A legégetőbb földi tűz csekélység, inkább festett tűz, az elkárhozottakat égető pokoli tűzhez hasonlítva. Majdnem tíz év múlt már el a jelenés óta s még most is midőn ezt írom, annyira át vagyok a látványtól hatva, hogy a vér megdermed ereimben. Midőn a baj és szenvedés idején erre gondolok, ez erőt ad mindennek az elviselésére!”

A pokolra való gondolat idézte elő egy nyakas protestáns nő csodás és feltűnő megtérését Amerikában. Az a hölgy Rosenkranz tábornoknak, az 1860-i háború legnagyobb hadvezérének a felesége volt. A megtérés alább következő körülményeit Fic Patrik atya, Boston püspöke mondta el, midőn Bruxelles-ben a Szent Mihály kollégiumban volt 1862 novemberében.

A protestáns Rosenkranz tábornok egyszer részletes és világos tanítást hallott a katolikus vallás igazságairól. Ez arra ösztönözte a derék embert, hogy megismerje és szeresse a katolikus vallást. Azon időtől fogva nemcsak arra törekedett, hogy maga keresztény módon éljen, hanem arra is, hogy más protestánsok szintén részesüljenek a megtérés kegyelmében. Rövid idő múlva csakugyan megnyert Krisztus vallásának húsz tisztet és egy könyvecskét írt a katonáknak a katolikus vallásban való oktatására. Könnyen elgondolhatjuk, hogy a feleségéről sem feledkezett meg. De fájdalommal látta, hogy ebben az irányban törekvése hasztalan. Az Úristen nemsokára súlyos betegséget bocsátott feleségére. A tábornok a hitnek és a szeretetnek összes eszközeit megpróbálta, de fájdalommal látta, hogy felesége megátalkodottan fog meghalni. Utolsó eszközhez nyúlt tehát. Előhívatott négy írlandit, hű szolgálait s könnyes szemmel így szólt hozzájuk: „Barátaim, jól tudjátok, hogy nóm protestáns és nem akarja megengedni, hogy bármit is mondjak neki a katolikus vallásról. Haljon meg az ő konokságában s menjen a pokolba? Remegés fog el ezen szerencsétlenség gondolatára. Okvetlenül meg kell ezt akadályozni, ha lehetséges. Imádkozzatok az irgalmas, tisztaságos Szűz Máriához teljes bizalommal!”...

Erre térdre estek és szívből imádkozni kezdtek. Egy órai imádkozás után Rosenkranz felesége szobájába ment s látta, hogy az eszméletlen. Midőn magához tért meglátva az urát, felkiáltott: „Hívass hozzám katolikus papot!” Először nem akart hinni a tábornok ennek az óhajnak. „Kérlek, – szólt a beteg, – hívass katolikus papot, még pedig azonnal.” „Drágám, te eddig nem kívántad!” – „Ó, férjem, én egészen megváltoztam. Az Úr Isten megmutatta nekem a poklot, s azt a helyet, mely nekem van szánva, ha nem lennék katolikussá”.

A beteg tehát ily módon szerencsésen belépett Krisztus egyházába, visszanyerte elveszett egészségét s azon időtől mint igaz katolikus élt.

Így szól Boston püspökének elbeszélése az eseményről, melynek körülményeit magától Rosenkranz tábornoktól hallotta.

Bár keltenének ezek a történetek üdvös félelmet minden lélekben!